

Rapport fra studentombudet:
Tannleger på klage-toppen

Nyhet side 4 og 5

HiOA fikk stryk av NOKUT:
Krever kvalitets-debatt

Nyhet side 6

Russiske studenter:
Tvinges til patriotisme-prøve

Utenriks side 26 og 27

Studerte i fengselet:
– DET BLE EN FLUKT

Veronica Orderud i portrettet
side 18 til 21

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 68, utgave 25 | www.universitas.no | onsdag 24. september 2014

STUDERER BAK LÅS OG SLÅ:

- Universitas ble med bak murene på Ullersmo fengsel.
- – Undervisning i fengsel er viktig for å hindre tilbakefall, sier student og innsatt Kjell Gunnar Nyhaug.

KUNNSKAPSKASJOTTEN

Magasinet side 14 til 17

redaktør: **Geir Molnes**
geir.molnes@universitas.no 993 35 518

redaksjonsleder: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

fotosjef: **Hans Dalane-Hval**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Petter Fløttum**

magasinredaktør: **Thea Storey Elnan**

MENINGER

Patriotstudentene

Enkelte land har mer spesielle opptakskrav til sine studier enn andre. I Russland er det snart ikke nok at studentene behersker «vanlige fag» som matte, språk og historie. For å få tilgang til høyere utdanning må kommende russiske studenter testes i kunnskap om nasjonalsangen, respekt for det russiske folk og stolthet for hjemregionen. Kort fortalt en prøve i patriotisme.

Russland har for lengst tatt store steg i retning av å bli et totalitært regime, blant annet ved å kneble pressen og den politiske opposisjonen. Sett med president Vladimir Putins øyne, må grepene kunne sies å være svært vellykkede. I starten av august mente hele 87 prosent av det russiske folket at presidenten gjorde en god jobb.

Akademia har lenge spilt en nøkkelrolle i demokratiseringen i ulike samfunn. Kontroll over studentbevegelser og verdiorienterte intellektuelle er derfor viktig for autoritære ledere. Ved å hjernevaske studenter med patriotisme-forelesninger før de får ta høyere utdanning, strammer russiske myndigheter sitt jerngrep om befolkningen. I ukas utenriksseksjon reagerer Russland-forskeren Kåre Johan Mjør på utviklingen. Han mener russiske læresteder blir arenaer for ideologiproduksjon og patriotisme. En slik utvikling er selvsagt fjernt fra alle akademiske idealer om fri forskning og meningsbrytning.

Hjernevaskingen føyer seg inn i en rekke tiltak som langt på vei har fjernet den akademiske friheten i Russland, ifølge forsker Ivan Kurilla ved Woodrow Wilson International Center of Scholars. Flere russiske forskere har forlatt et russisk academia som, ifølge Kurilla, nærmer seg et u-landsnivå. Etter parlamentsvalget i 2011 ledet Russlands utdannede middelklasse an i protester mot regimet. I takt med utarmingen av academia, har mesteparten av de åpenlyse protestene mot regimet stilnet. En opplyst befolkning er en alvorlig trussel mot Putins totalitære makt. Derfor er det ikke overraskende at myndighetene gjør sitt beste for å rasere russisk academia. For Russland vil det bli katastrofalt, men for Putin kan det være smart.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Louise Faldalen Prytz**
l.f.prytz@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

I regjeringas utdanningspolitikk er det kun størrelsen som teller

Frihet under tvang

Kommentar

Petter Fløttum, nettredaktør

Solberg-regjeringa har fått et leit tilfelle av «stordriftssyke». Både kommunekartet og hele institusjonslandskapet i høyere utdanning skal tegnes opp på nytt. Til våren kommer Strukturmeldinga, hvor regjeringen legger fram skissene til sitt kart over det lovede kunnskapsland. Men de har alt tjuvstartet i de nordligste fylkene, som departementet mener er «noe mer moden for strukturelle endringer». Der har de nå satt i gang prøvekluten for hele utdannings-Norge: Høgskolene skal bort og all høyere utdanning skal samles i ett eller to universiteter. At regjeringen i sin plattform sier at de vil «fryse strukturen i høyere utdanning inntil effekten av nye universitetsopprettelser er evaluert», er visst ikke så relevant. Målet er «å utvikle flere verdensledende universitetsmiljøer.» Første skritt på veien er å få større universiteter.

Det synes å være en gjennomgående tanke i regjeringas politikk at større er bedre og billigere.

Det er imidlertid for enkelt å gå ut ifra at store læresteder gir gode læresteder. Forskning på effekten av sykehussammenslåinger viser at større og færre sykehus fjerner konkurransen og gjør at de mister motivasjonen for å tilby kvalitet og å drive effektivt. Ivar Bleiklie, en av Norges fremste eksperter på utdanningspolitikk, peker på mye av det samme innfor utdanning. I Studvest 5.

september sier han at «det er en utbredt trosforestilling at store enheter er bedre og mer effektive enn mindre enheter. Det er det imidlertid intet klart svar på. (...) det finnes lite systematisk forskning på effekten av slike endringer.»

Men regjeringa har bestemt seg, de skal slå sammen. Derfor har Isaksen invitert alle statlige læresteder til regionsvise «dialogmøter», hvor de skal få mulighet til frivillig å trekke opp grensene på utdanningskartet.

Men om de setter seg på bakbena vil dialogmøtet raskt kunne bli den nye Berlin-konferansen, hvor de ansvarsbevisste koloniherrer tegner opp sitt Afrika-kart. Statssekretær Bjørn Haugstad sa 17. september til Panorama at de ikke har kartet klart, men at «om svarene vi får i løpet av prosessen ikke går opp, så er det vårt fordømte ansvar å ta

«Eksemplene begynner å bli mange på at det ikke nødvendigvis er kunnskap og forskning som styrer politikken»

Meninger

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

Oxford

Currently, the Labour party is the only party to have implemented an all-women shortlist. The Labour Party boasts a number of women greater than all the other political parties put together, publishing that female candidates make up 58.8% of those selected for the next General Election so far. Despite these encouraging figures, and despite the legal stance that the use of all-women shortlists in Parliament is not a breach of anti-discrimination legislation, its legitimacy when considered next to principles of feminism and equality in general must be questioned. It would seem to me that boasting a figure of 58.8% means very little when we know that the pool has been meddled with in order to reflect such a statistic. This figure does not mean that the Labour Party isn't sexist. In fact, I would submit that the use of such a scheme risks cultivating the very opposite.

Washington D.C.

One could argue that Career Services is simply doing its job by keeping up with trends. The proponents of self-branding argue that these tactics help applicants highlight their skills and stand out. But the push to brand forces us to consolidate these various identities in a way that the résumé, cover letter and interview never have. This can be confusing to navigate for younger students, as well as seniors like myself who have branded ourselves during every job and internship application season for the past three years. Branding is more concerned with presentation than content. It is a process that sends the message that job success will result from better self-packaging, rather than self-improvement.

København

I slutningen af sidste uge kom der en glædelig nyhed: Igen i år afsætter borgerrepræsentationen i Københavns Kommune penge til at bygge 625 boliger til studerende. Det betyder – når de altså lige er bygget eller ombygget – meget konkret, at 625 flere studerende vil kunne pakke sportstaskerne ud og bruge mere energi på studierne, end på at være pressede over, hvor de skal sove de næste par måneder. For dem er betydningen af budgetaftalen derfor helt uvurderlig, men i en situation hvor mange tusinde flytter til et i forvejen boligpresset København hvert år, er det selvsagt stadig meget utilstrækkeligt. Heldigvis er det ikke bjerge og klipper, der lige nu skygger for udsigten til ordentlige løsninger på boligkrisen. Men vi skal have flyttet forhindringerne for kommunen, så de rent faktisk kan bygge boliger, så det batter.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

beslutninger på tvers av institusjonene.» Når noen sier «vi må snakke sammen», vet man at avgjørelsen alt er tatt.

Det er ikke bare læresteder som får kjenne på den blå frihetsregjeringas frihet under tvang. Kommunene har blitt oppfordret til å finne ut hvem det kan være aktuelt for dem å slå seg sammen med. Hvis denne påtvungne valgfriheten ikke går som regjeringa vil, er kommunalministeren

klar på at det er deres «fordømte ansvar» å tvinge gjennom sammenslåinger. Gjennomgangsmelodien er klar: det *er* størrelsen som teller. For å si det med regjeringas eget moteord: Kommunene og og forsknings- og utdanningsinstitusjonene skal bli «robuste».

Med kunnskap skal samfunnet bygges, er Høyres klare beskjed utad. Men eksemplene begynner å bli mange

på at det ikke nødvendigvis er kunnskap og forskning som styrer politikken. Regjeringa har selv sagt at de ikke vil endre strukturen i høyere utdanning før de vet sikkert om det å slå sammen læresteder og miljøer har noen effekten. Slike forsikringer utad hjelper lite, når de ser det som sin «fordømte plikt» å få til det de alt har bestemt seg for.

petter.flottum@universitas.no

Øyeblikket

av Hans Dalane-Hval

When on Blindern: AP-leder Jonas Gahr Støre kommer forsinket inn på SV-fakultetet hvor han skal holde foredrag i regi av Karrieresenteret. Medforedragsholder Anne-Kari Bratten må improvisere et foredrag om utdanning og karrierevalg mens folk venter. – Det gikk fint, det er jo et tema som engasjerer, sier Bratten til Universitas.

UNIVERSITAS

Tips oss

tips@
universitas.no

Følg oss

På papir hver onsdag,
på nett hele tiden:

www.universitas.no
facebook.com/UniversitasOslo
twitter: @universitas_no
instagram: **Universitassen**

For oppdaterte studentnyheter.

nyhetsredaktør:
eiriknom@universitas.noEirik Omvik
924 93 243

NYHET

Journaliststudenter er jobbtapere

JOBBUTSIKTER: En ny undersøkelse viser at journaliststudentene kommer dårligst ut på jobbmarkedet sammenlignet med andre høyskolestudenter, melder nettavisen Khrono. Bare 57 prosent av studentene ved journalistikk får seg jobb som er studierelevant.

Instituttleder Anne Fogt ved journalistikkutdanningen ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) sier til Khrono at hun tror studentene ikke får seg jobb fordi mange er for opptatt av prestisje.

– Jeg tror egentlig ikke vi utdanner for mange. Vi har fortsatt mange søkere. Jeg tror og håper at 70 plasser, som vi har nå, er et passe antall studenter, sier Fogt.

København-studenter får milliard-skyskraper

STUDENTBOLIGER: Et gammelt jernbaneområde midt i København skal bli omgjort til studentboliger. Totalt 700 studenter skal i 2017 kunne flytte inn i det som skal bli en 29 etasjer høy skyskraper, melder den danske avisen JyskeVestkysten.

Det er Danske banks pensjonsselskap, Danica, som har kjøpt området for «en lille milliard».

Eiendomssjef Christian Olsson sier at København opplever en markant vekst i antall studerende.

– De siste fem årene er det kommet 20.000 flere unge til byen, og i de neste fem årene forventes ytterligere 20.000, sier han.

Studenter bygger container-hybler

STUDENTCONTAINERE: Byggingeniørstudentene Kristoffer Sørstrønen og Magnus Øgård Meisal ved Universitetet i Stavanger får internasjonal oppmerksomhet for å bygge om fraktcontainere til studentboliger, melder Teknisk ukeblad.

Deres løsning kalles Mybox og skiller seg ut fra lignende prosjekter i andre land ved at de tåler kaldt klima og tilfredsstillende norske bygningsforskrifter.

Magasinet Forbes mener at Mybox kan løse det pressede amerikanske studentboligmarkedet.

En brukt container kan man få kjøpt for cirka 20 000 kroner. Ombyggingen står for resten av utgiftene, og da særlig badet, forteller Sørstrønen til Teknisk ukeblad.

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Universitas nr. 12, 1989

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« Mens man går på skole kan man drømme om universitetet og studentlivet. Ved universitetet er alle interessert i sitt stoff, der opplever man intellektuell redelighet, der er menneskene selvstendige. Så kommer man til universitetet og opplever noe annet. Ens øyne opplates mot sin vilje. Ølmøter, ølelskursjoner, fester med fravær på forelesingene følgende dag. Studenter med studiet som hobby. Ølling, drikking og horing. Nærmest sanseløse virrer de omkring på jakt etter mere øl som de kan fylle sin buk med.

Universitas nr. 9, 1964

Tannlegestude

Studentombudet har mottatt syv ganger så mange henvendelser fra tannlegestudenter som fra medisinstudenter.

Studentombudet

tekst Paal Wanvik Hole og
Benedicte Elisabeth Bjerknes
foto Hanna Magnussen Krogvold

Det viser halvårsrapporten til Studentombud Marianne Høva Rustberggard ved Universitetet i Oslo (UiO).

Morten Eliassen (26) og Lage Sæterbakken Kvistadthagen (26) studerer odontologi på fjerde året. De kaller kullet sitt for «sutrekullet» med et smil om munnen.

– Vi er det første kullet der de hadde lagt om studiet, og hvor det ble innført karakterer. Det var upopulært blant mange, sier Eliassen.

I løpet av våren har Rustberggard fått syv henvendelser fra Det odontologiske fakultet (OD). Det utgjør 2,19 prosent av studentmassen på 320 studenter.

Det vil si at tannlegestudenter henvender seg syv ganger så ofte til ombudet som medisinstudenter, som ligger på andre plass. Ingen jusstudenter har tatt kontakt med Rustberggard.

Ombudet vil ikke spekulere i årsaken til at OD-studentene tar ekstra mye kontakt.

– Det kan for eksempel skyldes kjennskap til tilbudet. Hvis det er mønstre i henvendelser fra enkelte enheter, er jeg oppmerksom og gir tilbakemelding, sier hun.

Odontologenes ombud

Tannlegestudenten Eliassen sier til anerkjennende nikk fra sidemannen Kvistadthagen at de kjenner til studenter som har klaget til studentombudet.

– Studentene må ha et sted å gå til. De må bli hørt, mener Kvistadthagen.

Selv om de har en viss kjennskap til studentombudet, tror de

det er mange som ikke melder fra om kritikkverdige forhold.

– Særlig hvis noen studenter opplever press av en drøyer karakter. Det kan selvsagt hende de ikke vil melde fra, eller at de ganske enkelt ikke vet om tilbudet, sier Eliassen.

Utelukkende positivt

Prodekan for studier og undervisning ved OD, Anne Merete Aass, er positiv til at så mange studenter fra hennes fakultet tar kontakt med studentombudet.

– Hva er årsaken til at OD er overrepresentert i statistikken?

– Det er fordi vi oppfordrer studentene til å henvende seg til studentombudet, sier Aass.

Både hun og sjef for studieseksjonen, Henriette Kleivane, mener de har et tett samarbeid mellom ledelse og studentene, og at dette bidrar til at studentene tør å si fra.

– Vi ønsker at våre studenter skal ha det best mulig, og da er det bare positivt med hjelp utenfra, sier prodekanen. Hun hevder at de fleste saker dreier seg om eksamen.

Varierte henvendelser

Totalt har Rustberggard mottatt 60 henvendelser (se faktaboks). Disse strakk seg fra treg sensur-giving til opplevd trakassering fra en maktperson.

– Henvendelsene kan grovt sett deles inn i to hovedkategorier: Saker som har falt gjennom systemet, for eksempel fordi de ikke er regulert, og henvendelser der studenter ønsker råd og bistand fra en uavhengig instans, forklarer Rustberggard.

Hun har ikke oversikt over hvor mange saker som går over lengre tidsrom, og presiserer at sakene varierer veldig.

God kommunikasjon: Henriette Kleivane, sjef ved studieseksjonene ved Det odontologiske fakultet (t.v.), og Anne Merete Aass, prodekan for studier og undervisning på samme fakultet mener de har et tett samarbeid mellom ledelse og studentene.

– Jeg har fortsatt kontakt med studenter som henvendte seg tidlig i fjor, sier studentombudet.

Men Rustberggard har også hatt saker som har blitt avklart gjennom kort e-postutveksling.

universitas@universitas.no

Studentombudet

■ Studentombudet er en uavhengig bistandsperson for studenter ved UiO.

■ Studentombudet er et gratis, lavterskeltilbud

■ Studentombudet mottok i perioden 1. januar – 30. juni 2014 totalt 60 henvendelser.

■ Halvårsrapporten for våren 2014 viser at det er en 80 prosent økning i antall henvendelser sammenlignet med våren 2013.

enter overrepresentert

Null hull: – Så fine tenner du har, sier tannlegestudent Morten Eliassen til medstudent Lage Sæterbakken Kvikstadhagen. De mener studentombudet spiller en viktig rolle i å ivareta studenter.

Henvendelser til studentombudet

- Det humanistiske fakultet: 15
- Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet: 10
- Det utdanningsvitenskapelige fakultet: 7
- Det medisinske fakultet: 7
- Det odontologiske fakultet: 7
- Det samfunnsvitenskapelige fakultet: 6
- Det juridiske fakultet: 0
- Det teologiske fakultet: 0
- Andre: 3
- Ukjent: 5

Student følte seg trakassert

ARKIVFOTO: MATTHIS KLEEB SOLHEIM

Marianne Høva Rustberggard, studentombud ved Universitetet i Oslo (UiO) tror at små fagmiljøer kan hindre at studenter tør å si fra.

I halvårsrapporten melder hun at studenter fortsatt frykter represalier dersom de uttrykker misnøye med fakultetet. Frykten gjelder uavhengig av om studentene bare har egne forklaringer å lene seg på, eller om de har håndfaste bevis for kritikkverdige forhold.

– Det kan virke som om slik frykt er nærliggende i små fagmiljøer, sier Rustberggard.

Universitas har tidligere skrevet om studenter som ikke tør å rapportere om kritikkverdige forhold ved studiene. Dette er noe studentombudet også trekker fram i sin nye rapport.

Droppet trakaserings-sak

Dette året var det for eksempel en sak der en student følte seg trakassert av en veileder og tok kontakt med studentombudet. Studenten fikk råd om å melde fra om saken, noe han gjorde. Studenten fikk ny veileder,

men fikk likevel beskjed om at han stod i fare for å stryke av sin tidligere veileder.

Studenten turte ikke å ta saken videre, på tross av anbefaling fra studentombudet. Han fryktet at det skulle slå negativt ut på fremtidige vurderinger.

– Ingen ved Universitetet skal frykte for represalier når de melder fra om saker. Hvis vi sentralt får høre at noen er truet med, eller utsatt for represalier, vil vi umiddelbart ta kontakt med det aktuelle fakultet, sier Ragnhild Hennum, prorektor ved UiO.

universitas@universitas.no

Kvalitetskrav: Tord Øverland mener det er et problem med kulturen på HiOA.

HIOA FIKK STRYK AV NOKUT: – Ond sirkel for Høgskolen

– Den nye kvalitetsordningen må diskuteres i offentlighet, ikke bak lukkede dører, sier studentparlamentsleder Tord Øverland.

Kvalitetssikring

tekst Torgeir Mortensen og
Kaja Skatvedt
foto Nicolay Woldsdal

Kvalitetssikringssystemet ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) er ikke godt nok. Det slår Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) fast. De har vedtatt ikke å godkjenne systemet. HiOA har fått seks måneder til å få på plass et nytt kvalitetssystem.

– Slik kulturen på Høgskolen er nå, går vi i en ond sirkel. Studentene gidder ikke bruke tid på å gi tilbakemeldinger, og de ansatte ser ikke vitsen fordi studentene gir dårlige tilbakemeldinger, sier Tord Øverland, leder for Studentparlamentet ved HiOA.

Han mener at sammenslåingen av høyskolene i 2011 flere steder har ført til pulverisering av ansvar.

– Organisasjonen har blitt større. Alt skal diskuteres på så mange ledd, frem og tilbake. Da blir det vanskelig å få gjennomført tiltak, sier han.

Dette er tre av Studentparlamentets innspill til hvordan Høgskolen skal få godkjent sitt nye kvalitetssystem:

– Språket i evalueringer må gjøres mindre byråkratisk og mer forståelig.

– Lage et anonymt rapporteringssystem.

– Evalueringene må variere. Det samme skjema kan ikke sendes ut gang etter gang.

– Må bli bedre

Øverland mener at systemet til HiOA er bra. Det er kulturen ved Høgskolen som er problemet, ifølge han.

– Vi har vært for dårlig til å motivere folk til å delta i kvalitetsprosesser, og det har vært for lite gjennomslagskraft i prosessen fra evaluering til for-

andring, sier han.

Øverland mener kvalitetssystemet må involvere ansatte og studenter i langt større grad.

– Det er klart studenter ikke blir motivert til å gi gode tilbakemeldinger når de får utlevert samme spørreskjema hvert år, men ikke ser at det kommer noe ut av det.

Etterlyser debatt

Øverland etterlyser også mer offentlig debatt om kvalitet og om hvordan systemet fungerer.

– Det hjelper ikke å diskutere kvalitetsproblemer internt, vi må debattere det åpent, sier han.

Øverland får støtte av tidligere førsteamanuensis ved Seniorsenteret ved HiOA, Tord Høivik.

– Noen må snart tørre å ta steget ut i rampelyset og si det de mener. Det hjelper ikke at det snakkes om det i gangene eller på kontoret, sier han.

Høivik mener Høgskolen kunne ha løst kontrollkravene på en mer praktisk måte.

– Det hjelper ikke å lage en administrativ struktur. Det gir ikke kvalitet. Kvalitet er det studenter og ansatte som kan skape, og da må de involveres, sier han.

– For dårlig kommunikasjon

Øystein Lund, avdelingsredaktør ved NOKUT, mener at arbeidet mellom institusjonsledelsen og de enkelte studiene ikke har vært god nok.

– Høgskolen har ikke vært god nok til å føre informasjonen og kunnskapen om utdanningskvalitet i studiene opp til institusjonsledelsen, sier han.

HiOA har heller ikke vært flinke nok når det gjelder å føre beslutninger som er relevante for utdanningskvaliteten ned fra ledelsen til institusjonens grunnplan, legger han til.

Rektor ved HiOA, Kari Toverud Jensen, tar kritikken på alvor. Hun mener likevel at NOKUT kom for tidlig til å kunne evaluere det nye kvalitetssystemet, og peker på at det tar tid å innføre et felles system.

– Vi har høye ambisjoner med vårt nye kvalitetssikringssystem, og jobber sammen med studentene og hele organisasjonen for å videreutvikle og styrke vårt kvalitetsarbeid, sier hun.

Uenig med Jensen

Øverland er uenig med Jensen i at komiteen til NOKUT kom for tidlig. Han mener NOKUT peker på problemer som har vært kjent lenge.

– NOKUT kom ikke for tidlig. Det er Høgskolen som har brukt for lang tid. Der er rektor og jeg helt klart uenig. Dessuten er det tre år siden sammenslåingen, sier han.

Lund sier at tidspunktet for evalueringen ikke var en tung nok begrunnelse til å endre oppfatningen til komiteen.

– Kvalitetssystemet skal fungere selv om institusjoner har fusjonert nylig, sier han.

Toverud Jensen understreker at de hele tiden har hatt to vel fungerende kvalitetssystemer fra de to tidligere høyskolene i Oslo og Akershus.

– Vi ønsket at det nye felles systemet skulle være enda bedre, derfor har brukt tid på å utvikle og implementere dette systemet. Vi erkjenner at NOKUT mener dette burde vært plass tidligere, sier hun.

universitas@universitas.no

«Noen må snart tørre å ta steget ut i rampelyset og si det de mener.»

Tord Høivik, tidligere førsteamanuensis ved Seniorsenteret ved HiOA

Fortviler over TV-løsning

TV-triste: Vennegjengen på Kringsjå kan ikke lenger se på TV i fellesarealene. Fra venstre: Svend Frøshaug, Eskil Gullord, Kasper Kjeldsen, Tinus Dahl og Sindre Godager

SiOs nye TV-avtale binder studentboligene til én leverandør. – Dyr og usosial løsning, mener beboere.

Studentbolig

tekst Astrid Hovde
foto Hans Dalane-Hval

Studentsamskipnaden i Oslo (SiO) har kvittet seg med Get og Canal Digital og inngått avtale med SnapTV. Leverandøren leverer TV via internett – til beboernes store fortvilelse. Ikke bare er det færre

kanaler, men fellesrommene har ikke internettuttak, noe som byr på problemer.

– Det er veldig irriterende. Vi har hatt mye glede av å se på TV sammen, sier Eskil Gullord, student ved Idrettshøgskolen.

Han bor i et kollektiv sammen med tre andre på Kringsjå studentby.

– Vi møtes ofte her i stua for å se på TV og kose oss, sier han.

Ikke noe håp

Vennegjengen har kjøpt en TV til 12 000 kroner, som har vært i flittig bruk på fellesstua. Nå er det kanskje slutt på TV-kosen.

– Det er veldig synd. Vi har lett etter andre løsninger, som for eksempel RiksTV. Men da vi var på Elkjøp fortalte de at bygget her på Kringsjå gjør at det ikke er noe håp for oss, sier han.

Gullord er også oppgitt over at SnapTV tilbyr færre kanaler.

– SiO gir oss et dårligere TV-tilbud med færre kanaler enn det var før, sier han.

Lite brukervennlig

De fire får støtte fra Sjur Fredriksen, som bor på Bjølsen studentby. Han mener SnapTV både er dyrt og lite brukervennlig.

– Prisnivået på SnapTV er et problem. I tillegg må man oppgradere bredbåndet sitt for å få godt nok bilde, sier Fredriksen.

Han mistet brått TV-signalet da den nye avtalen startet.

– Jeg hadde et utvidet tilbud fra Get før, og fikk ikke beskjed fra SiO om at denne avtalen ville bli brutt, sier han.

Fredriksen kommer ikke til å benytte seg av det nye tilbudet.

– På grunn av kostnad og brukervennlighet vil jeg ikke det. Man må også binde seg i tre måneder, som jeg synes det er lenge og unødvendig.

– Et bedre alternativ

Direktør i SiO Bolig, Trond Bakke mener SnapTV er et bedre alternativ for de fleste som bor i studentbolig.

– Vi har sagt opp de kollektive avtalene der alle blir belastet for å se på TV, uansett om de ser eller ikke, sier Bakke.

Den nye avtalen har redusert kostnadene med om lag 100 kroner i måneden for beboerne som ikke ser på TV, ifølge ham.

– Er avtalen gunstig for dere eller for studentene?

– Avtalen er gunstig for leieboere, ikke for oss. Den er gunstig fordi de nå kan bestemme selv om de vil betale TV-avgiften eller ikke.

Kollektivet på Kringsjå er oppgitt fordi bare én i kollektivet fikk beskjed om endringen i TV-tilbudet.

Bakke forteller at det ble sendt ut e-poster der de varslet om den nye avtalen.

– Vi gav beskjed om dette på mail, men jeg kan ikke garantere at alle har fått beskjed, sier han.

Ensomme studenter

Gullord mener løsningen er med på å gjøre studenttilværelsen asosial.

– Som travel student er det lett å bli sittende på rommet når man kommer hjem. TV-en blir en fin måte å bli kjent med nye folk som man deler stue og kjøkken med, sier Gullord.

Han viser til Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2014, der det kom fram at hver fjerde student er ensom, og at studentene er mer utsatt for psykiske lidelser enn den øvrige befolkningen.

– Kjøp kabel

Bakke mener en kabel kan løse problemet for kollektivet.

– Å kjøpe en lengre ledning for internettuttak kan være en løsning her. Da kan den gå fra rommet deres og inn i stua, sier Bakke.

Kollektivet på Kringsjå er ikke fornøyd med denne løsningen.

– Men hvor skal vi ha den kabelen? Det er altfor langt fra rommene våres til fellesstua. Den eneste måten en ledning ville rukket fram er ut av vinduet på det nærmeste rommet, er guttene enige om.

Bakke ber studentene ta kontakt hvis de fortsatt har utfordringer med den nye avtalen.

– De må bare kontakte oss så skal vi se hva vi kan hjelpe dem med, sier Bakke.

alhovde@universitas.no

Studere på Svalbard?

Universitetssenteret på Svalbard tilbyr studier i
biologi, geologi, geofysikk og teknologi

Søknadsfrist: 15. oktober
Mer info: www.unis.no

UKAS STUDENT

tekst Oda Kristin Korneliussen
foto Hans Dalane-Hval

■ HVEM: Kaia Marie Rosseland

■ VERV: Leder, Velferdstinget i Oslo og Akershus

Kjemper: Kaia Marie Rosseland forsøker å få tilskudd til 4000 nye studentboliger årlig.

Støtter SiO-tacoen

Leder for Velferdstinget, Kaia Marie Rosseland, vil forbedre SiO-studentenes boligtilbud. Kantine-tacoen er hun derimot fornøyd med.

Kaia Marie Rosseland har bachelor i økonomi og administrasjon fra BI. Siden starten av året har hun vært leder for Velferdstinget, som er det øverste politiske organ i velferdsspørsmål for studenter tilknyttet Student-samskipnaden i Oslo og Akershus (SiO).

– En av Velferdstingets hovedprioriteringer er studentenes mattilbud. Hvordan stiller du deg til den beinharde taco-kritikken til rektor Peter Tornquist ved Norges musikkhøgskole? Må tacoen forbedres?

– Personlig synes jeg ikke det er noe galt med tacoen. Det eneste SiO-tacoen mangler sammenliknet med vanlig fredagstaco, er ost. Men vi arbeider for å forbedre kantinetilbudet. For eksempel har informasjonsansvarlig reist på «SiO Mat og Drikke»-turné, for å teste mat og kaffe.

– Har Velferdstinget noen nye og spennende prosjekter på gang?

– Akkurat nå jobber vi med tildelingssøknadene hvor studentmediene, studentdemokratiene og kulturinstitusjonene tildeles penger. Vi venter i spenning på statsbudsjettet, og jobber med lokalvalgprogrammene til neste kommunevalg.

– Studentenes helse- og trivselsundersøkelse viste at Oslo-studentene oftere har psykisk problemer enn andre studenter. Hvordan vil du løse det?

– Det er viktig med forebyggende tiltak, og gode helsetje-

nester er avgjørende. I tillegg må det satses på studentkultur og studentaktivitet, siden dette har mye å si for studentenes trivsel.

– Du prøver med prosjektet #boligkravet å få tilskudd til 4000 nye studentboliger årlig. Hvordan jobbes det for å nå målet?

– Vi hadde en underskriftkampanje tidligere i år. Vi har også hatt debatter og lobbymøter med politikere. I tillegg kommer vi med innspill til partienes lokale parti-programmer.

– Hvordan står det til med Oslo-studentenes kulturtilbud?

– Kulturtilbudet for studenter er bra, men det kan forbedres. Vi jobber for å skape en mer helhetlig studentby, på tvers av institusjonene. Vi ønsker at flere studenter skal aktivt bruke og føle tilhørighet til studentbyen Oslo.

– Du har selv gått på BI, men nå har du kontor midt på Blindern. Hva er den største forskjellen?

– Blindern er større, men BI er finere. I tillegg er studentene forskjellige. En stereotypisk BI-jente har Louis Vuitton-veske og er ganske pyntet. BI-gutten har blazer og seilesko. På Blindern ser den stereotypiske studenten mer avslappa og litt radikal ut. Nå snakker jeg veldig overfladisk, da.

– Hvordan føles det å være Oslos viktigste student?

– Det føles veldig bra. Jeg hadde blitt et lykkelig menneske om jeg kunne hatt en slik type jobb resten av livet, men med andre arbeidsoppgaver og bedre lønn.

universitas@universitas.no

ARKIV- OG ILLUSTRASJONSBIKLE: ENA KRESO

Kritiserer sam

Sykepleierstudenter frykter at en ny sammenslåing vil gå på bekostning av studiekvaliteten.

Sykepleierutdanning

tekst Kristina Holt og Iselin Shaw of Tordaroch
foto Hanna Magnussen Krogvold

I forrige uke vedtok fakultetsstyret for helsefag at Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) skal slå sammen Institutt for sykepleie i Pilestredet med Institutt for helse, ernæring og ledelse på Kjeller. Det nye instituttet vil få 3.000 studenter og 250 lærere.

– Selv om vi er ganske mange studenter, har vi god og tett kontakt med lærere og medelever. Det hadde jo vært en klar ulempe om sammenslåingen gikk negativt ut over dette, sier sykepleierstudent Alva Larenas Storli ved Institutt for sykepleie i Pilestredet.

– Kan bli katastrofe

Alva og hennes studievenninne, Merna Al-Safar, sitter gjemt bak høye bunker av pensumbøker og markeringstusjer i skolens kantine.

Studentene har kjennskap til sammenslåingen, men sier de har fått begrenset med informasjon fra skolen.

De er skeptiske til hva slags

konsekvenser det kan få for den individuelle oppfølgingen.

– Det handler jo om hva det er kapasitet til å gjennomføre. Det kan enten være svært gunstig eller bli en katastrofe for studentene, sier Al-Safar.

De er derimot positive til at tettere samarbeid kan gjøre det lettere å dele kunnskap mellom de to studiestedene.

Fra størst til større

Nina Waaler, dekan ved Institutt for sykepleie i Pilestredet, mener en sammenslåing vil kunne bidra til å sikre et «robust fagmiljø» innen sykepleie, som kan hevde seg både nasjonalt og internasjonalt.

– Dessuten finnes det ikke gode faglige argumenter som taler imot en sammenslåing, sier hun.

Waaler peker på at den ene av de to studentene i fakultetsstyret stemte for en sammenslåing.

Mia Andresen, leder i Norsk Sykepleierforbunds studentorganisasjon, mener derimot at en sammenslåing kan gå på bekostning av kvaliteten når det gjelder balansen mellom antall studenter og lærere.

– Samtidig er sykepleieutdanningen på Pilestredet den største i Norge – og nå skal den bli større?

Savner utredning

Avtroppende leder for studentenes fakultetsråd, Carl Alexander Kessen Sverdrup, er også bekymret for konsekvensene. Likevel er han ikke utelukkende negativ.

– Det kan være positivt med en sammenslåing på sikt, men forslaget ble vedtatt uten tilstrekkelig utredning. Jeg synes dagens løsning fungerer.

Sverdrup mener det er gunstig med spesialiserte miljøer.

Nødvendig med kvalitetssikring

Andresen i Sykepleierforbundet mener at en kvalitetssikring må være på plass.

– Først og fremst er det viktig

«Det er viktig at en sammenslåing ikke går på bekostning av kvalitet og fagmiljøer som er bygget opp over tid.»

Mia Andresen, leder i Norsk Sykepleierforbunds studentorganisasjon

Splittet: Det er delte meninger omkring sammenslåingen av Institutt for sykepleie i Pilestredet med Institutt for helse, ernæring og ledelse på Kjeller. Her fra en øvingstime ved HiOA i januar.

menslåing

at utdanningen sikres. Balansen mellom tverrfaglighet og spesifisering innen eget fag er helt avgjørende, sier hun.

Samtidig synes hun at utdanningen må føre til en tydelig profesjonsidentitet som tydeliggjør sykepleierens hovedfunksjoner.

– Det er viktig at en sammenslåing ikke går på bekostning av kvalitet og fagmiljøer som er bygget opp over tid, sier Andresen.

Vil inkludere studentene

– Vi er i dialog med studentene, og vil ivareta deres situasjon på en god måte. Dette prosjektet har som formål å heve kvaliteten på sykepleieutdanningen, og vi vil ha

med studentene på dette, sier dekan Waaler.

Hun presiserer samtidig at sammenslåingen utelukkende vil være organisatorisk.

– Det vil fortsatt foregå undervisning og forskning på begge lærerstedene, sier hun.

Studentene Al-Safar og Storli er likevel skeptiske. De frykter at Kjeller vil kunne legges ned.

– Selv om studiene i Pilestredet og på Kjeller har samme struktur, er de forskjellig i den forstand at vi har ulike praksiser. Det er forskjellige forelesere og ulike studieoppgaver i forkant av eksamener, sier Al-Safar.

universitas@universitas.no

Ambivalente: Sykepleierstudentene Merna Al-Safar og Alva Larenas Storli ved Institutt for sykepleie i Pilestredet er både positive og negative til en ny sammenslåing.

Krever studentsatsning

Oslo AUF mener moderpartiet ikke legger nok vekt på studentene i det kommende partiprogrammet.

– Overraskende, svarer partifelle Libe Rieber-Mohn.

Oslo-valg 2015

tekst Camilla Kleiberg Jensen
foto Aleksander Myklebust

– Oslo Arbeiderparti bør være studentpartiet i Oslo ved neste års lokalvalg. God studentpolitikk er også god politikk for resten av Oslo, sier nestleder i Oslo AUF Milos Rados.

Han er skuffet over at Oslo Ap ikke har tatt mer hensyn til studenter i arbeidet med sitt nye program foran neste års lokalvalg. Partiet jobber i disse dager med et programutkast som skal være klart 2. oktober, før det endelige programmet vedtas i november.

Nestlederen sier at Oslo AUF ønsker flere konkrete tiltak for å bedre studentvelferden. – Oslo trenger en satsing som studentby og ikke bare som hovedstad, sier han.

Rados ønsker at kommunen skal gi eller selge billige tomter til Studentsamskipnaden i Oslo for å

bygge flere boliger. Rados etterlyser også flere sykkelstier og bysykelstativer på campus.

Aviser kritikken

Libe Rieber-Mohn er leder av komiteen som skal utarbeide programmet.

– Jeg må si at jeg er litt overrasket over Milos Rados sin omtale av programmet all den tid AUF selvfølgelig også sitter i programkomiteen og dette er et enstemmig forslag. Jeg kan bare anta at han uttaler seg som enkeltperson og ikke på vegne av Oslo AUF, sier Rieber-Mohn.

Rieber-Mohn mener at flere tiltak rettet mot studenter allerede finnes i programmet, blant annet ved at det er et kommunalt ansvar å finne egne tomter til studentboliger.

Vil gjøre mer

Medlem av programkomiteen og nestleder i bystyrets finanskomite for Oslo Ap, Rina Mariann Han-

sen, avviser også kritikken fra Rados.

– Det står ikke nødvendigvis «student, kolon» bak tiltakene i programforslaget, men det er tiltak knyttet til kollektivtrafikk, sykkelveier og kulturtilbud, sier hun.

Videre sier Hansen at mange av forslagene til Rados er mer generelle tiltak, og ikke bare studentspesifikke.

universitas@universitas.no

Nestleder i Oslo AUF, Milos Rados.

Pop!

Alf Prøysen i alle kanaler

Nasjonalbiblioteket

Utstillingsåpning

25. september kl. 12

Det blir «Tango for to» med Stian Carstensen og dansere, og kulturminister Thorhild Widvey åpner utstillingen.

Utstillingen vises fram til 31. januar 2015.

nb.no

Nasjonalbiblioteket, Henrik Ibsens gate 110, Oslo

debattredaktør: **Anders Sondrup**
debatt@universitas.no 971 08 086

Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT Si din mening på universitas.no

Studentenes OL

«Universitas og studentorganisasjonene bør raskt starte lobbyarbeidet opp mot Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus. Da konseptet Games in the City ble utarbeidet var OL-etatsens svar på hvor mange studentboliger som ville bli realisert: «Vår kommunikasjon med Studentsamskipnaden har foreløpig blitt besvart med at verken Økern eller Kjelsrud er av interesse for fremtidige studentboliger grunnet at studentene ikke ønsker å bo så usentralt.»

Derimot er den planlagte hallen på Sognsvann kanskje det mest interessante sett med studentøyne, all den tid vi vet at NIH rotner på rot. Jeg håper Kunnskapsdepartementet, NIH, Olympiatoppen og OL-etaten i Oslo kommune evner å se ny hall og ny idrettshøgskole i sammenheng! Her burde Universitas følge opp og høre hva som eventuelt er på trappene eller om man har «glemt» denne koblingen.

Juan Antonio S.

«Et OL vil gi byutvikling og boligbygging et kraftig spark i baken.»

Jeg vet ikke hvor Maria Terese Kittilsen har lest dette, men det ligger ikke en eneste bolig inne i OL-budsjettet. Det ligger heller ikke studentboliger eller midler til byutvikling.

(...)

Når det gjelder meningsmålinger som IKKE kommer fra OL-etaten bør merkes:

«62 prosent endrer ikke oppfatning selv om Oslo-OL kutter kostnadene. Ifølge en ny undersøkelse gjort av InFact for avisa Nordlys er bare 29,2 prosent positive til Oslo-OL i 2022. Så lav har ja-siden aldri vært.»

Det er over dobbelt så mange nei som ja.

«Av de mellom 18 til 29 år vil nemlig 44,9 prosent ikke ha OL i 2022. 40,3 prosent sier ja mens 14,8 prosent er usikre.»

Det er altså klart nei blant de yngste også.

Arne

«Veldig bra kommentar! De siste 60 årene har studenter bodd i deltakerlandsbyen fra OL i 52. Nå er det på tide å få noen ny flotte studentboliger som studenter kan ha glede av i mange år framover!

Jacob

Hentet fra debatten til nyhetskommentaren «Studentene på pallen»

«Det er over dobbelt så mange nei som ja»

Arne

TWITTER studentnyheter på 140 tegn

@aaeik Eg har snart ein doktorgrad i korleis bananfluger lagar egg. #tenklittpådet

20. sep

Snart doktor Dyregod

@mandenes Er gjest hos @SPUiB hvor det nå skal kjøres prøvedebatt. @SinDue er stortingspres og @TommyAarethun er landbruksminister. Subsidiér bye bye!

20. sep

Nok en dag i lekeparlamentet

@TordOverland Du vet du har vært på en spennende samling når man glemmer twitre underveis #ledernso takk for godt opplegg @Studentsnakk

18. sep

«Studentpolitikk». En thriller på en kino nær deg.

@AndersKLangset @UniOslo ute av topp 100-lista til QS World University Rankings. Det bryr verken @SP_UiO eller @Studentsnakk seg om.

17. sep

Kvalitet, schmalitet

@DidrikSoderlind Rettssikkerhetsgruppen til Ulf Leirstein er nedlagt. Flott at @frp_no rydder opp.

19. sep

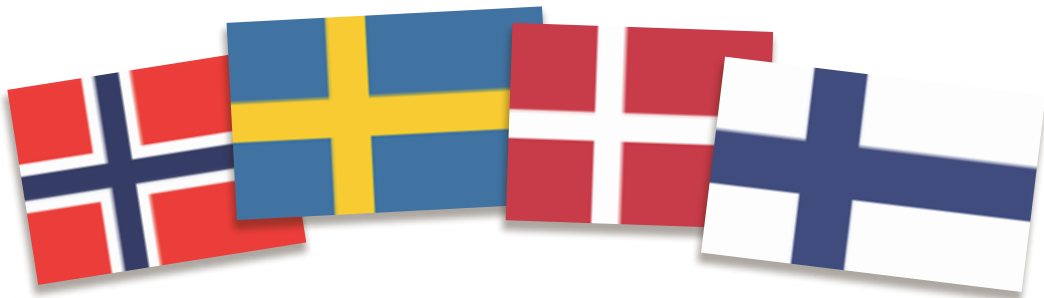
Bisatt i stillhet

@anitaleirfall Litt som Bergman, mao MT «@Universitas_no: Ullmanns Frøken Julie er i praksis et teaterstykke

17. sep

Enig med frøken Julie

Skab en fællesnordisk optagelsesside for uddannelser!

Studieopptak

Jonas Lage Roelsgaard, styremedlem i Foreningen Nordens Ungdom

Af udlængsel og nysgerrighed på Norden, flyttede jeg i august 2011 fra Thisted i Danmark til Oslo for at studere. Ikke udveksling, men fast. Det krævede en lang planlægningsproces, hvor jeg aldrig følte mig sikker på, om jeg ville komme til Oslo. For en 20-årig, som netop har afsluttet gymnasiet, kan det være ganske vanskeligt at overskue, hvordan man finder den nødvendige dokumentation og får sendt papirerne på det rigtige tidspunkt.

Jeg undrer mig over, hvorfor det er enklere for en frederikshavner at studere i København, som ligger i den anden ende af landet, end at tage færgen til Göteborg og studere dér? Kan det hænde, at vi er styret af nogle mentale, nationale grænser, som forhindrer os i at opdage, at den perfekte uddannelse ligger lige ovre på den anden side af grænsen? Eller er det blot uoverskueligt at finde ud af, hvordan man søger optagelse på et andet nordisk uddannelsessted? Et fællesnordisk uddannelsessystem handler om nærhed. Vi bor klods op og ned af hinanden og det er dumt, at flere ikke overvejer sine muligheder andre steder i Norden.

Eftersom de nordiske lande samarbejder meget tæt på mange områder og eftersom det er let at flytte, bo, studere og arbejde i Norden, er det oplagt at lave et fællesnordisk uddannelsessystem. Foreningen Nordens Ungdom (FNU) tror det vil få mange unge til at søge ind på andre nordiske uddannelsessteder, hvis de nordiske lande samarbejder om at gøre det så let som muligt.

Vores mærkesag for 2014–2016 er lige netop et fællesnordisk uddannelsessystem. Vi forestiller os, at man ved at etablere en fælles optagelsesside (jf. 'Samordna Opptak') for alle nordiske uddannelser, kan øge mobiliteten blandt unge i Norden. På denne side skal man ikke bare kunne søge om optagelse på uddannelser, men også kunne finde oplysninger om alle uddannelserne. Det kan bidrage til, at man finder en uddannelse et andet sted i Norden, som passer langt bedre til ens personlige interesser, drømme og behov. Måske søger man lidt for sjov en uddannelse i et andet nordisk land som femteprioritet, men vælger alligevel at tage af sted, da man får at vide, at man er kommet ind. Måske kommer man ikke ind på sit drømmestudie i ens eget land, men til gengæld ind på en tilsvarende uddannelse i Finland.

Et fællesnordisk uddannelsessystem vil få flere til at krydse grænserne mellem de nordiske lande. Desuden er der brug for, at studievejlederne på de forskellige uddannelsesinstitutioner står til rådighed

for den kommende studerende, så denne kan få rådgivning og svar på sine spørgsmål på en hurtig og enkel måde.

At folk rykker teltpælene op og flytter ud i Norden er godt. At folk knytter venskab og fællesskaber på tværs af grænserne og skaber kontakt i næringslivet er godt. Det sikrer, at Norden står som en endnu mere sammentømret region, hvor den enkelte borger har kendskab til, og forståelse for vigtigheden af det skandinaviske sprogfælleskab, det nordiske arbejdsmarked og nordisk samarbejde generelt. Det får folk til at få øjnene op for de mange muligheder, som findes i Norden, hvad end det gælder uddannelse eller arbejde. Et fællesnordisk uddannelsessystem vil være et skridt på vejen til et stærkere Norden.

Vis
studentbeviset
for å få en
kopp husets
kaffe eller te
etter Fårikålen

Fårikål

Kr.198,-

kr. 100,- for 2. gangs servering

Fra mandag 15. september til lørdag 4. oktober

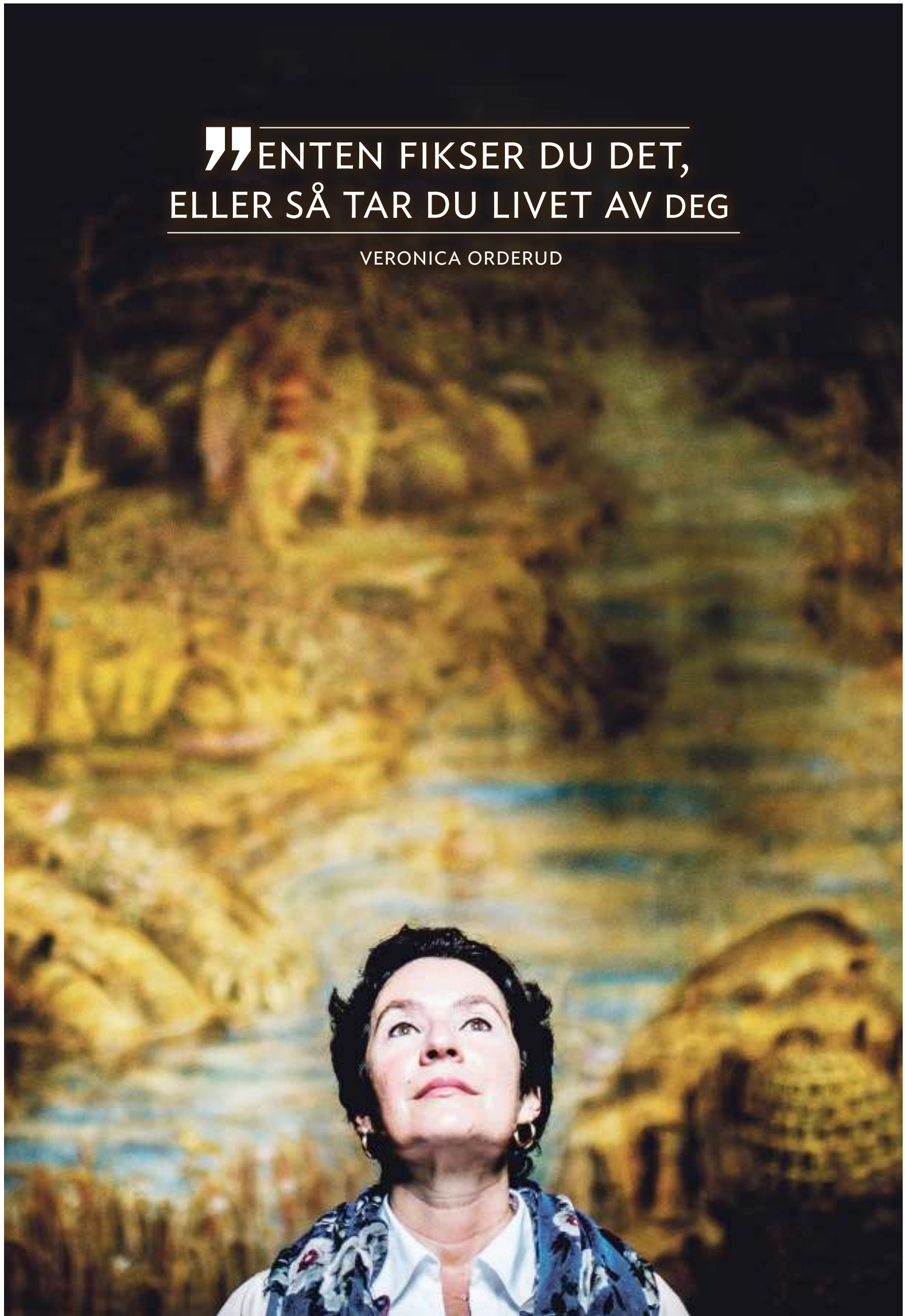
Mandag - Fredag: kl 11:00 - 22:30
Lørdag: 17:30 - 22:30

o bestilling@storgjest.no

Grensens 1, 0159 OSLO • www.stortorvet.no

”ENTEN FIKSER DU DET,
ELLER SÅ TAR DU LIVET AV DEG

VERONICA ORDERUD

BØKENES BOTSGANG

Hvor er hun, ser du henne? Tror du hun kommer snart?

En spent stemning har senket seg. Vi sitter og skuer fra bordet vårt og venter. Venter på at en spesiell person skal gå forbi. Vi har forhørt oss og vet hvor hun skal ha forelesning i dag. Veronica Orderud, dømt for medvirkning til overlagt trippeldrap. Snart ferdigsonet.

Selv om hun har klippet av det lange, brusende håret er hun gjenkjennelig der hun trasker rolig forbi med sekk på ryggen. Vi hopper opp og løper etter. Tanken på å spørre om hun vil stille til intervju gjør håndflatene klamme. Men vi må bare prøve.

Inne i forelesningssalen på Blindern trår vi opp foran henne. Presenterer Universitas og får et smil tilbake. Hun håndhilser. Det er da man innser det. Grunnen til at skuldre står i klem og henda renner over av svette når man møter denne dama er ikke at hun er dømt til en av lovens strengeste straffer. Det er fordi hun frekventerte avisene og TV-skjermen hyppig i våre ungdomsår. Det er fordi hun nærmest er en kjendis.

Vi slet lenge med å få komme inn på Ullersmo fengsel for å gjøre fotoreportasje om å studere i fengsel. Det tok mange frustrerende uker å få klargjøring. Vi brukte ventetiden til å diskutere om dette skyldtes kriminalomsorgens frykt for at mediene skal glorifisere de kriminelle. Gjøre en kjendis ut av en person som soner straff for å ha medvirket til mord, en kritikk andre mediekkanaler har fått.

Med dette etiske dilemmaet i bakhodet har vi prøvd å tviholde så godt vi kan på den gjennomgående tematikken i denne månedens magasin: om studenttilværelsen gjør det enklere for innsatte å komme ut i samfunnet etter endt soning. Om det å studere i fengsel rett og slett er en god måte å rehabilitere på.

Ingen norsk forskning har ennå bevist en sammenheng mellom utdanning i fengsel og tilbakekomst i samfunnet. Den lave andelen

innsatte som tar høyere utdanning gjør det vanskelig å estimere. En rapport fra The Correctional Association of New York (2009) viser at utdanning i fengsel kan ha flere positive konsekvenser. Blant annet at det er lettere å få seg jobb etter endt soning – en viktig forutsetning for en vellykket tilbakekomst i samfunnet. Kurstilbudet i norsk kriminalomsorg er relativt sett ganske bra. Samtidig har vi

en av de laveste tilbakefallsprosentene i Europa, så en mulig sammenheng er ikke utenkelig.

I tillegg kan kurstilbudene oppleves som en etterlengtet flukt. Både Orderud og de innsatte på Ullersmo ser på studiene sine som en slags overlevelsesstrategi inne i et fengsel som uansett kritikk likevel oppleves som streng straff.

Magasinets kriminalspeial gir et inntrykk av at utdanningstilbud i fengsel oppleves som noe positivt av de innsatte, både i sonings- og rehabiliteringsperioden. Det er derfor ikke for mye å kreve mer forskning på området.

magasin@universitas.no

BOKHYLLA
LINNEA MYHRE
side 13

FOTOREPORTASJEN
FENGSLLENDE STUDIER
side 14 til 17

PORTRETTET
VERONICA ORDERUD
side 18 til 21

REPORTASJEN
RELIGION VS. VITENSKAP
side 22 til 24

BILDET
OSLO PRIDE PARADE
side 25

MAGASINQUIZ

tekst **VEGARD RØNEID ERIKSTAD, SIMEN BRAATEN OG ANDERS RØNEID ERIKSTAD** JUNIORNORGESMESTERE I LAGQUIZ

FOTO: LARS TEIDE/FLICKR

FENGSEL

- Hva heter fengselet i Ullensaker kommune med høyt sikkerhetsnivå?
- Hva heter fengselet i Andeby?
- Deler av Akershus festning ble lenge brukt som fengsel, og legender som Gjest Baardsen og Ole Høiland satt her. Hva ble denne delen av festningen kalt?
- Hvem skrev bokserien «The Green Mile» som foregår i fengselet Cold Mountain State Penitentiary?
- Hvilke to artister hadde sangene «Folsom Prison Blues» og «Jailhouse Rock»?

- Ullersmo fengsel
- Tullersmo
- Slaveriet
- Stephen King
- Johnny Cash og Elvis Presley

FOTO: BERNT SØNVISSEN/FLICKR

KJENTE DRAP

- Hva heter han som skjøt og drepte John Lennon 8. desember 1980?
- Fire amerikanske presidenter har blitt drept. Nevn tre.
- Hvilken kjent filmregissør opplevde i 1969 å få sin gravide kone Sharon Tate drept av medlemmer av gruppen som kalte seg «Manson Family»?
- Hvilken rapper ble skutt og drept i Los Angeles, 9. mars 1997?
- Hvilken komponists navn er i tittelen på filmen Olof Palme så på kino samme kveld som han ble drept?

- Mark David Chapman
- Abraham Lincoln, James Garfield, William McKinley og John F. Kennedy
- Roman Polanski
- Notorious B.I.G.
- Wolfgang Amadeus Mozart (filmen heter Brødrene Mozart)

FOTO: BIRTE NYSTAD MAGNUSSEN

DANS

- Hvilke to artister ga i 1985 ut en cover av Martha and the Vandellas' «Dancing in the Street»?
- Hvem er ballettsjef ved Den Norske Opera & Ballett?
- Tv-serien «Skal vi danse» er inne i sin tiende sessong. Nevn fem av vinnerne siden oppstarten i 2006.
- I sportsdans konkurreres det tradisjonelt i ti forskjellige danser. Hva er de fem standard-dansene?
- Og hva er de fem latinamerikanske dansene?

- David Bowie og Mick Jagger
- Ingrid Lorenzen
- Guri Schanke (vår 2006), Kristian Ødegård (høst 06)
- Tshawe Baqwa (v 07), Lene Alexandra Olsen (h 08), Mona Grudt (superfinale 08), Carsten Skjelbreid (09), Astleik Engmark (10), Arle Pettersen (11), Hanne Sørvaag
- Engelsk vals, Tango, Wienervals, Slowfox og Quickstep
- Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble og Jive

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

RELIGION

- Hvem har skrevet *The God Delusion*?
- Hvem er kjent for å ha ment at «religion er opium for folket»?
- Hvilken treordsbetegnelse brukes om at det skal finnes en god, allmektig og allvitende gud samtidig med at det finnes ondskap i verden?
- Hvilken bok i bibelen handler delvis om paradokset i forrige spørsmål? Her leser man om en rettskaffen kristen som lider uten grunn. Han mister hele familien sin og blir slått med plager. Boka avsluttes med en eksistensiell dialog mellom han og gud.
- Hva er det greske ordet for gud, som blant annet er opphav til ordet ateist – uten gud?

- Richard Dawkins
- Karl Marx
- Det ondes problem
- Jobs bok
- Theos

EVIG DRITTSEKKELSKER

LINNEA MYHRE LESER HELST BØKER AV RASSHØL ELLER FORFATTERE PÅ SYRE. NÅR HUN NÅ SKRIVER SIN ANDRE BOK ER HUN MEST REDD FOR Å HERME ETTER ANDRE.

tekst RAGNHILD SOFIE SELSTØ foto ALEKSANDER MYKLEBUST

LINNEA MYHRE (24)

- Forfatter og tidligere blogger fra Molde.
- Publiserte sin første bok, den selvbiografiske romanen *Evig søndag*, i 2012.
- Utgir sin andre bok, *Kjære*, i oktober 2014.
- Aktuell som deltaker i *Skal vi danse* som vises på TV2.

Sylvia Plath *Glassklokken* (1963)

Jeg leste ikke så mye bøker før jeg begynte å skrive selv. Jeg tror dette er den eneste boken jeg har lest to ganger, og første gang var mens jeg selv skrev. Jeg identifiserte meg veldig med den litt tilbaketrukne og mørke hovedpersonen, osom jeg tror kanskje har inspirert meg mer enn jeg aner. Boken er en selvbiografi, og grunntemaet gjennom boken er selvmordet. Jeg synes setningen «Is there no way out of the mind?» alene er grunn nok til å lese den.

Thomas Bernard *Trær som faller* (2001)

Jeg leste *Trær som faller* i starten av skriveprosessen av min første bok. Den er av typen jeg kaller «ordentlige bøker», og ikke bare krim og lesering-litteratur. Thomas Bernard har et veldig gjentakende språk, som har blitt hans unike stil. Egentlig har ikke boken handling i det hele tatt, men det gode språket veier opp for det. Jeg er mest opptatt av bokenes språk. Så lenge en forfatter skriver godt så har ikke handlingen så mye å si for meg. Men man kan jo ikke skrive om hva som helst heller.

Erlend Loe *Muleum* (2007)

For et par år siden fikk jeg tips av flere blogglesere om å lese denne boken. De sa at jenta i boken kunne vært meg. Og de hadde rett, det var som om det var jeg som hadde skrevet den. Ikke at jeg skriver like bra som Erlend Loe, men den var skrevet som om den var fra mitt liv. På det tidspunktet var jeg veldig depressiv og negativ, og det var hovedpersonen også. Hun hadde omtrent ingenting å leve for og gjorde ting hun ikke vurderte konsekvensene av. På det tidspunktet kjente jeg meg veldig igjen i akkurat det.

Elisabeth Wurtzel *Prozac Nation* (1994)

Denne fikk jeg av Anne-Kat Hærland. Mens jeg skrev *Evig søndag* anbefalte psykiateren min å vente med å lese den til etter jeg var ferdig med å skrive min egen. Jeg forstod hva han mente da jeg var ferdig med å lese *Prozac Nation*. Jeg ble nesten flau over hvor mye likhet det var mellom bøkene våre. Det er jo selvfølgelig fordi vi lider av samme sykdom og har mye av den samme tankegangen. Jeg ble beskyldt for å herme etter den, men det hadde jeg virkelig ikke gjort, så jeg følte meg ikke truffet av kritikken. Det tar jeg imidlertid som en kompliment. Men det var ubehagelig. Å bli beskyldt for herming er min største frykt.

Michel Houellebecq *Utvidelse av kampsonen* (2004)

Før jeg begynte å skrive bøker selv kastet jeg tiden min bort på bøker som ikke betydde noe. Det gikk mye i krim og annen dritt. Helt til jeg fikk tips om Michel Houellebecq. Han er en av mine favorittforfattere. Egentlig forstod jeg ikke så mye av *Utvidelse av kampsonen*, men i retrospekt liker jeg den utrolig godt. Jeg synes Houellebecq fremstår som en kul type. Han er litt sær, han nekter for eksempel å snakke på andre språk enn fransk på intervju og er en skikkelig drittsekk. Jeg tror det er den typen forfattere jeg liker best.

Bret Easton Ellis *Lunar Park* (2005)

Bret Easton Ellis' beste bok, etter *American Psycho*, er *Lunar Park*. *American Psycho* er yndlingsboka mi, men den har jeg lånt bort til en venn som aldri gidder å levere den tilbake. Jeg skal slutte å låne bort bøker. *Lunar Park* starter veldig bra, men så tror jeg forfatteren må ha begynt å ta syre eller lignende, for handlingen bærer veldig preg av det. Plutselig handler den ikke om noe lenger. Jeg synes det er gøy med bøker som ikke har en logisk slutt. De irriterer meg, men jeg kommer som oftest frem til at de er skikkelig bra etter at jeg har fordøyd dem litt. Jeg ser veldig opp til Ellis, han er utrolig kul. Han bryr seg ikke. Jeg digger folk som ikke gjør det andre forventer av deg.

I NOREG GJELD RETTEN TIL UTDANNING OGSÅ INNSETTE I FENGSEL. UNIVERSITAS HAR FÅTT VERA MED BAK MURANE.

FORBRYTARSKULEN

tekst INGRID EIDSHEIM DAAE foto MATTHIS KLEEB SOLHEIM

Utdanningsnivået mellom innsette i norske fengsel er langt lågare enn i folket generelt. Mange insette ynskjer seg utdanning, og ei rekkje forskingrapportar konkluderer med at opplæring under soning kan hjelpe straffedømde med tilbakeføringa til samfunnet. Utdanning gjev arbeid, og arbeid førebyggjer nye brotsverk.

– Ei svensk undersøking viste for nokre år sidan at for kvar krone som vert investert i opplæring i fengsel får samfunnet meir enn 15 kroner tilbake.

Det er klart at gevinsten vil avta når ein kjem opp på eit visst nivå. Eg trur me er nesten på balansepunktet i Noreg i dag, fortel Øyvind Lunde, studieinspektør ved Ullersmo fengsel.

Av dei i alt 250 innsette i høgrisikofengselet på Ullersmo og lågrisikoavdelinga på Kroksrud, er kring 95 innom eit opplæringstilbod i løpet av ei veke.

– Her har me folk på alle nivå, frå dei som ikkje kan alfabetet til dei som søker opptak til doktorgradsstudiar medan dei sit inne, seier Lunde. ►►

Kjell Gunnar Nyhaug (56) var i gang med hovudfag i hydrologi, men gav seg med studia midt på nittitalet for å driva sykkelbutikk. No nyttar han tida på Kroksrud avdeling til å studera matematikk og geofag ved Universitetet i Oslo. Håpet er å fullføra ein bachelorgrad før han vert lauslaten, truleg i mai 2017.

– Når ein driv med studiar ute er det lett å bli dratt ut av alt det andre som skjer. Her er det lite å bli forstyrra av, og det er ikkje negativt å klara ting på eiga hand. Det gjev meg sjølvtilitt, seier han.

Studieinspektør Øyvind Lunde fortel at dei fleste som tek høgare utdanning er veldig fokuserte. Dei gjer det som oftast bra, sjølv om det kan ta litt tid.

– Me stiller krav til studieprogresjonen, om enn ikkje så veldig strenge. Ein innsett opplever mange tunge periodar gjennom soninga, som når han går gjennom rettsaker eller ankesaker, ventar på straffeutmåling og når dei må venda seg til tilværet i fengselet, fortel Lunde.

Kjell Gunnar Nyhaug opplever at studia driv han framover.

– Tidsforløpet vert omvendt. I ein jobb ville eg ha venta på at at tida skulle gå. No opplever eg at ho spring frå meg når eg jobbar med oppgåver som skal leverast.

«**Morten**» (48) har site i fengsel i nesten eit tiår og reknar med å ha to år att før han slepp ut. Han har teke både fagbrev og teknisk fagskule innan byggfag bak murane, og no er han i gang med jusstudiet. Planen er å skriva til masteroppgåve til våren.

– Ein må gjera noko om dagane for å få tida til å gå, og då er det greitt å lesa noko ein trur ein har noko att for. Me lever i eit kunnskapssamfunn, der utdanning krevst. Eg hadde ingen formell kompetanse frå før, anna enn eit år på musikkonservatoriet, og eg har ikkje lyst til å jobba som ufaglært når eg kjem ut att.

«Morten» meiner det å ha klåre mål å jobba mot gjer det enklare å greia seg gjennom soninga.

– Ein får meir lyst til å leva. Eg har mange gonger ynskt at det var dødsstraff i Noreg. I byrjinga var det det eg hadde gjort som fekk meg til å tenkja slik, seinare var det verknaden av soninga. Ein vert broten ned som menneske.

Han forventar ikkje noko hjarteleg mottaking når han skal møta kvardagen utanfor Ullersmo.

– Sjølv om eg skulle komma meg gjennom studiet, er det veldig begrensa kva eg kan jobba med etter soning. Eg trur det er vanskeleg å vera arbeidstakar etter å ha vore i fengsel, så eg vil starta for meg sjølv, seier han.

magasin@universitas.no

1 SER FRAMOVER: «Morten», som opprinneleg er frå Nord-Noreg, veit akkurat kva han vil når straffa er gjennomført. – Når ein soner for drap er det vanskeleg å venda tilbake til eit lite samfunn. Eg vil gjerne etablara meg i Oslo og jobba som takstmann anten på bustadmarknaden eller innanfor skadetaksering. Då kan eg bruka kompetansen frå både jus og byggfag.

2 MOTIVERT: – Sånn eg ser det er undervisning i fengselet det viktigaste for å få ned tilbakefallsprosenten mellom innsette. Når du lærer skjer det noko med deg, du føler at du går framover. Stillstand er ikkje noko for menneske. Ein må bruka tida her inne til noko, for det er timar ein aldri får tilbake, seier Kjell Gunnar Nyhaug.

3 SKULEDAGEN ER OVER: Studentane har teke vegen tilbake til cellene sine gjennom kulverten. – Jobben min er å passa på at dei innsette er der dei skal vera. Om morgonen ringjer dei frå dei ulike avdelingane og seier frå om at dei innsette er på veg, fortel fengselsbetjent Cathrine Throndsen.

4 EIT PARADOKS: Studieinspektør Øyvind Lunde meiner dei fleste som vil, greier å skaffa seg jobb etter soning. – Eg trur det kan vera enklare å koma tilbake til arbeidslivet etter soning om ein er drapsdømd enn om ein til dømes har drive med økonomisk kriminalitet. Sannsynet for gjentakning er størst når det gjeld vinningskriminalitet. Drap skjer ofte i nære relasjonar, i affekt, og det er noko ein gjer éin gong, seier han.

SYNDENES FORLATELSE

VERONICA ORDERUD (42) HAR VENDT TILBAKE TIL STUDIER OG EN HVERDAG I TILNÆRMET FRIHET ETTER Å HA SITTET I FENGSEL SIDEN TRIPPELDRAPSSAKEN I 1999. MEN TIDA HAR IKKE LEGET ALLE SÅR.

tekst ANDERS SONDRUP foto HENRIK EVERTSSON

Det er en av disse dagene, tidlig om høsten. Sommeren erklærer sin endelige kapitulasjon og et bombardement av vann skytes ned fra en mørk himmel.

Hun står under taket foran Det samfunnsvitenskapelige fakultet, hvor hun nå studerer på masterstudiet i organisasjon, ledelse og arbeid. Hun står med ryggen til, slik at man må gå på siden av henne – bøye seg fram nølende, se etter om det er henne.

– Veronica.

En fuktig hånd rekkes fram. Hun har gått fra overgangsboligen, et husvære for dømte i soningens siste fase på den andre siden av byen. I regnværet. Hun er vennlig, men granskende. Mildere enn man skulle tro. Det bølgende, mørke håret er klippet kort.

Men man kjenner henne fremdeles igjen. Fra endeløse avisforsider og TV-bilder. Et ansikt uløselig knyttet til saken som startet i 1999, som noen fortsatt ikke har blitt ferdig med. Saken med navn etter gården hvor drapene skjedde, navnet som fremdeles kan få det til å gå kaldt ned over ryggen på en.

Veronica Orderud, dømt til fengsel for medvirkning til drap på svigerforeldrene og svigerinnen. Selv hevder hun og ektemannen Per at de er uskyldige.

Er det mulig? Å legge det bak seg, gå videre, forsones?

– Kriminalomsorgen gir ikke folk muligheten til verken å forsones eller til å gjøre opp for seg. Folk blir bare sperret inne, så går de rett tilbake til kriminalitet, sier hun.

Og det er kanskje for mye forlangt, å be om forsoning når ikke engang kirken har lagt saken bak seg. En halvtime tidligere, før intervjuet, ringer vi en kirke i nærheten og ber om

få ta noen bilder der inne. «I forbindelse med et intervju.» Det er ikke noe problem, vi er velkomne. Så opplyser vi om *hvem* som skal intervjues. Personen i røret skvetter til, må sjekke det opp, ber oss om å ringe tilbake.

Selv merker hun lite til at folk kjenner henne igjen og reagerer.

– De gangene jeg har fått oppmerksomhet, har den vært positiv. De sier «stå på» og at de støtter meg. Men det er kanskje sånn nordmenn er? At hvis vi ikke har noe hyggelig å si, så sier vi ikke noe.

”Slik kriminalomsorgen er bygget opp i dag gir den ikke folk muligheten til verken å forsones eller til å gjøre opp for seg.

Noen snur seg, kikker. Vi går ned mot kirken. Hun er ikledd olabukser og gummistøvler. Regnet har begynt å lette.

Vi spoler 23 år tilbake: Orderud har gått på Oslo katedralskole, er et skolelys. Tenker hun må bruke de gode karakterene på et studium det er vanskelig å komme inn på. Prøver et år på jussen. Deretter begynner hun på veterinærstudiet. Har kun ett år igjen når hun blir pågrepet.

I fengselet ble hun satt til å vaske klær og korridorer, og kjente på en intens motvilje.

– Jobbene var fryktelig fordummende. Jeg måtte bare finne en vei ut av det. Du blir tvunget til å være et menneske du ikke vil være. Det er ikke slik jeg ønsker å framstå.

– *Som kriminell?*

– Ja, rett og slett. Med den typen verdier. Studiene ble en flukt. Man får sitte i fred.

Veterinær vil hun ikke lenger bli. Dyrlegene jobber ikke så mye på gårdene som før, sier hun. I stedet begynte hun på Det teologiske fakultet, det eneste lærestedet som viste velvilje overfor en innsatt student og utfordringene med å ta eksamen i fengsel.

Orderud har nettopp levert inn masteroppgaven sin om religion i fengsler. Denne høsten har hun dessuten begynt på en ny mastergrad i organisasjon og ledelse. Som en kriseløsning i tilfelle hun ikke skulle få en jobb. Det har hun ennå ikke fått.

I fengselet ga studiene henne en mulighet til å fordype seg i noe annet, som pekte fram mot en helt annen tilværelse. Men å studere fra et fengsel var vanskelig, erfarte hun. For man får ikke nødvendigvis penger av NAV til å studere, kun 60 kroner dagen av kriminalomsorgen til alle personlige utgifter.

– Selv fikk jeg penger av familien. Men hvis du ikke har noen til å hjelpe deg praktisk og økonomisk, får du ikke studert. Det er litt av et styr. Det er mange ganger jeg har gått opp til eksamen uten å få lest hele pensum, jeg har ikke fått tak i det.

Men for tolv år siden var imidlertid pensum hennes minste utfordring.

Det er april 2002. Hun skal starte soningen i Skien fengsel. Hun har gruet seg lenge. Hun er den eneste kvinnen i avdelingen. ►►

VERONICA ORDERUD

■ Født 1972

■ Har sonet straffen i Skien fengsel og Bredtveit kvinnefengsel

■ Soner nå den siste del av straffen i overgangsbolig, et soningstilbud hvor den dømte har begrensninger i tida som kan tilbringes utenfor boligen

■ Studerer nå til en mastergrad i organisasjon, ledelse og arbeid på Samfunnsvitenskapelig fakultet

”Når kvinner havner i fengsel, er det stort sett på grunn av menn.

Fengselet er delt opp i boenheter, med glassdører mot et fellesrom. De mannlige innsatte limer seg mot glassdøren. De glaner. Når hun går ut og lufter seg, står mennene og iakttar henne.

Hun er ny og spennende. En kjendis. Menn forsøker å kjøpe sex med tobakk, tafser, snakker skittent til henne og kvinnene som sitter inne. Hun merker at hun flytter på sine egne grenser. Ting hun aldri hadde godtatt på utsiden, som trakassering, godtar hun nå. Og i fengselsuniverset er det andre ting som gir verdi: skryt, slåssing, dopsmugling, rus.

– Det å tørre å si at «dette er ikke meg». Det krever at du er ganske sikker på deg selv.

Orderud sliter med det de første årene. Hun føler ingen tilhørighet til fangekulturen. Kommer fra en helt annen bakgrunn, «en helt normal familie på Ekeberg i Oslo.» Hun uttaler «Oslo» med tynn s for ikke å etterlate noen tvil.

I dag kjemper hun for at man ikke skal sette kvinner inn i mannsfengsler.

– Det er helt håpløst. Og det ødelegger for kvinnes mulighet til å gjøre noe annet enn det de gjør på utsiden. Mange kvinner som har vært borti kriminelle miljøer har et unormalt forhold til menn.

Hun mener at de kriminelle miljøene har et kvinnesyn som for lengst burde være utdatert, og at man ser det i maktforholdene i fengslene: Det er de mannlige kriminelle som kontrollerer narkotikaen og sitter på pengene.

– Når kvinner havner i fengsel, er det stort sett på grunn av menn, sier hun.

Ved kirken tar en av de ansatte oss imot. De har bestemt seg for at døren skal gjøres høy og porten vid likevel. Vi går inn i kapellrommet hvor fresker er malt av Per Vigeland på veggene og i himlingen. Scener fra Johannes' åpenbaring. Et grått, filtrert lys faller inn i rommet fra venstre, gjennom det eneste vinduet. Som i en enorm celle.

Orderud er kristen. Troen på Gud ble sterkere der inne i fengselet.

– Når man er i ekstreme situasjoner og tilbringer så mye tid alene, må man lære seg å takle ensomheten og finne en styrke i seg selv. Jeg har opplevd at det skal ganske mye til før jeg ikke kommer meg opp igjen.

I fengselet ga de religiøse seremoniene henne en frihetsfølelse, men også en følelse av normalitet. Presten representerte noe annet enn fengselshverdagen, og gudstjenestene lignet på noe ute i samfunnet. Innsatte fikk mulighet til å være normale, komme seg bort fra stigmaet som kriminelle.

Det er dette hun nettopp har skrevet en masteroppgave om. Hvordan fanger søker religionen i fengselet.

Selv følte hun straffen som et onde, og skjønner ikke at folk er så bekymret for at straff ikke skal oppleves som ille nok.

– Mange mener noe om kriminalomsorgen. Få vet noe om den. Hvem skal definere hva som er strengt nok? Hvem kan si noe om

den allmenne rettsfølelsen? Er det VG? Det er ikke basert på fakta eller forskning. Det er ingen som bryr seg om hvordan straffen virker og hvordan den oppleves av de innsatte.

Hun snakker hurtigere, en anelse høyere. Hun vet jo åpenbart hva hun snakker om.

– I Breivik-saken tror jeg mange føler at straffen ikke er streng nok. Men isolasjon er ille. Den gjør noe med deg som menneske. Alle som har opplevd det selv vet hvor ille det er.

«**O skjebne**» står det i jernbokstaver over inngangen til Det teologiske fakultet. Sånn for å gjøre det helt klart.

På vei fra kirken må Orderud innom sitt gamle studiested og ordne seg et bokskap. Hun slår av en prat med resepsjonisten – er på hjemmebane nå. Her har hun studert under soningen, og vet om et sted hvor vi kan sitte i noenlunde fred.

– Vi må snakke litt om Orderud-saken

– Ja.

Stemmen lyder hul, vendt innover. Studenter går forbi. Kaster stjålne blikk. Som om de ikke lytter.

– Det er ikke så mye å si. Mitt standpunkt er at saken ikke er oppklart, og at de ikke har gjort nok for å oppklare den. Jeg har stor tro på at sannheten vil komme fram, men jeg må leve det livet jeg har fått tildelt. Jeg må bare holde det litt på avstand.

– Hva mener du med sannheten?

– Gjennom årene har det kommet fram nokså mye.

Hun tar en pause.

– Vi har hele tida prøvd å få gjenopptatt saken.

Forsoning har hun vanskelig for å snakke om. Folk sier til henne at de ikke hadde klart å forsone seg med en skjebne som hennes.

– Men hva er alternativet? Enten fikser du det, eller så tar du livet av deg. Når du blir stilt overfor utfordringer er du sterkere enn du tror.

Hun nøler. Så sier hun det:

– Jeg ble syk for et par år siden. Jeg fikk kreft. Det fikk meg til å åpne øynene. De fleste mennesker får en utfordring i løpet av livet. Det er ikke noen rettferdighet i det.

– **Hva tenker du** om kritikken mot tidligere intervjuer med deg? At man glemmer hvorfor du er kjent?

– Det er tåpelig. Jeg har særegne erfaringer og en ganske unik kompetanse på et viktig område. Når jeg har fått muligheten til å bli intervjuet, har jeg forsøkt å snakke om innsatte og forholdene i norske fengsler. Men ting strykes og rettes.

Hun hever det mørke blikket, spidder luften framfor seg med det.

– Er det respektløst overfor ofrene at jeg 15 år etter ønsker å gjøre noe for folk som ikke har noen ressurser eller er taleføre? Det er en merkelig tankegang, synes jeg.

Det har gått 15 år. Snart er hun fri som fuglen. Hun og Per flytter hjem til Orderud gård til nyttår. Men hun tenker ikke på framtida.

– Det som har gjort at jeg har klart meg, er at jeg har tatt hver dag som den kommer.

I hverdagene har hun ingen problemer med å legge det som har skjedd bak seg.

”Kommer folk til å gi meg en sjanse?

– Men jeg tenker på det i forbindelse med muligheten til å få en jobb. Jeg plager meg selv med det, at det kan være vanskeligere fordi jeg er meg.

Hun myser der hun sitter inne på Det teologiske fakultet. Sola har brutt gjennom skylaget, den skinner sterkt i ansiktet hennes. Hun prøver å dra persiennen for.

Selv om hun snart har sonet ferdig sin straff, er det ikke sikkert at samfunnet har forsonet seg med at hun nå er tilbake.

– Kommer folk til å gi meg en sjanse?

magasin@universitas.no

”Er det respektløst overfor ofrene at jeg femten år etter ønsker å gjøre noe for folk som ikke har noen ressurser eller er taleføre?

ORDERUDSAKEN

- 22. mai 1999, natt til pinseften, ble tre personer skutt og drept i kårboligen på Orderud gård..
- De drepte var Kristian Orderud, Marie Orderud og deres datter, Anne Orderud Paust.
- Påtalemyndighetene mente at en konflikt om Orderud gård var motivet for drapene.
- Per og Veronica Orderud ble dømt for medvirkning til overlagt drap. Straffen ble fengsel i 21 år.

Kilde: Lovdata.no, snl.no

HVORDAN KAN FORSKERE TRO PÅ GUD NÅR
VITENSKAPENS FØRSTE BUD ER ETTERPRØVBARHET?

VITENSKAPENS EVANGELIUM

tekst **INGRI GUDMUNDSEN BERGO** foto **HANS DALANE-HVAL**

FININNSTILLINGS- ARGUMENTET

- Premisser:
1. Selv om det faktisk skulle finnes flere univers, så er det likevel usannsynlig at livet skulle oppstå i nettopp dette universet.
2. Det er mye mer sannsynlig at det skulle finnes et livsvennlig univers hvis det eksisterer en Gud som ville det, enn at det har oppstått ved en tilfeldighet.
- Et eksempel som brukes er konstanten som regulerer universets ekspansjon. Man har funnet ut at en ørliten forskjell i denne ekspansjonen ville gjort at universet ikke kunne frembragt liv.
- Derfor tenker man at det må finnes en Gud som har lagt til rette for det.

Jeg kan argumentere for Guds eksistens ved hjelp av fornuft.»

Mori Diakite, masterstudent i filosofi, smiler bredt under den røde capsen. Han sitter alene i kantina i Georg Morgensternes hus på Blindern. Med macen foran seg og store øreklokker på hodet forteller han ivrig hvordan han gjennom rasjonelle argumenter ble overbevist om Guds eksistens.

– I samtale med medstudenter ble jeg overbevist om å konvertere til islam.

Han mener filosofi er veikrysset der vitenskapen og Gud møter hverandre.

– Universet var avhengig av noe annet for å bli til. Derfor må det være skapt av noe som er *uavhengig*, forklarer han. Dette «noe» må, ifølge Diakite, være uunnværlig og selvstendig: Gud.

Logikken Diakite anvender er en variant av det såkalte «Kalam kosmologiske argument». Dette bygger på et premiss om at alt som har en begynnelse har en årsak. Ettersom universet har en begynnelse, trekker man konklusjonen at årsaken til universet er Gud.

– Siden har jeg vært interessert i problemstillinger som omhandler forholdet mellom religion og naturvitenskap: Kan man være religiøs og drive med vitenskap? Er det en motsetning der?

Ofte går det motsatt vei enn for Diakite. En undersøkelse publisert i tidsskriftet *Nature* i 1998 viste at kun sju prosent av USAs fremste vitenskapsfolk tror på Gud, mot 90

prosent i befolkningen ellers. Det kan virke motstridende å kombinere et yrke hvor man sverger til harde, etterprøvbare fakta med noe så u håndgripelig som Gud. Gjør vår tids vitenskapelige tilnærming til verden det vanskelig å holde på en religiøs tro?

– **Det overveiende** flertallet astronomer er nok ikke religiøse, sier astrofysiker Øystein Elgarøy.

Professoren sitter og tvinner tompler på det trange kontoret sitt, innerst i det litt bortgjemte astrofysikkbygget på Blindern. Han har blikket festet på den kaotiske pulten foran seg, som drukner under tunge bind med kompliserte titler.

Han var kristen en gang i tiden, men i løpet av forskerkarrieren sin ble han, i motsetning til Mori Diakite, ateist. Han byttet ut kirken med astrofysikken. Nå bruker han dagene på å forske på universet og dets historie.

– Du vet, Big Bang og de greiene der, smiler han.

Det var *helheten* i det naturvitenskapelige bildet som gjorde det vanskelig å tro for Elgarøy. Det er rett og slett ikke plass til mirakler i naturvitenskapen, mener han.

– Holdningen man får når man er kritisk til det man jobber med, gjør det enklere å forstå kristendommen som et rent menneskelig påfunn.

Han drar på smilebåndet igjen.

– Selv om vi ikke kan motbevise Guds eksistens, betyr det ikke at det er en femti-femti prosent sjanse for at han finnes.

For astrofysikeren gir det ingen mening å påstå at noe ikke-fysisk kan ha en innvirkning på den fysiske virkeligheten. Likevel er det ikke uforenlig å være astronom og å tro på Gud.

– Både troende og ikke-troende er jo enige om hvordan man skal bedrive vitenskap, sier han.

” Fra og med opplysningstiden har Kirken blitt utfordret av vitenskapen. Nå er rollene snudd.

Ola Didrik Saugstad, professor i barnesykdommer

Så fnyser han og bryter ut:

– Dersom man derimot påstår at faget *støtter* ens tro, da må man regne med å møte motstand.

En som fikk kjenne det var Ola Didrik Saugstad. Han er professor i barnesykdommer ved Universitetet i Oslo (UiO), overlege i neonatologi og leder ved Pediatrisk forskningsinstitutt på Rikshospitalet. I fjor publiserte han, sammen med UiO-kollega og fysikkprofessor Johan Moan, en heftig kommentert artikkel i *Aftenposten* med tittelen «Vitenskapen åpner for Gud». I artikkelen mener de at tro og vitenskap fint kan kombineres. Den var et bidrag til en opphetet debatt mellom religiøse og ikke-religiøse vitenskapsfolk.

– Før trodde man universet var evig. Nå vet vi at det har en begynnelse og en slutt. Det peker på at det må være noe som ligger *bak* universet, forklarer Saugstad.

Men hvordan kan man påstå at noe så u håndgripelig som Gud kan gjøres vitenskapelig stuerent?

Svaret ligger, ifølge Saugstad, i Big Bang og universets begynnelse.

– Vitenskapen har avdekket at universet er så fininnstilt at Big Bang ikke kan ha vært tilfeldig, sier han.

«Fininnstillingsargumentet» bygger på en sannsynlighetslogikk: Fordi sannsyn- ►►

” Det er ikke plass til mirakler i naturvitenskapen.

Øystein Elgarøy, astrofysiker

”Det er ikke slik at man mister troen fordi man aksepterer vitenskapelige forklaringer.

Mori Diakite, masterstudent i filosofi

MODERNE FILOSOF: Masterstudent i filosofi Mori Diakite forsøker å være så punktlig han kan med bønnetidene. Med seg har han smarttelefonen sin, men bare til å lese koranvers på engelsk. – Jeg sitter ikke og oppdaterer på Instagram at jeg ber, altså!

OMVENDT KRISTEN: Astrofysiker Øystein Elgarøy trives bedre sammen med planeter enn Gud. Hadde det ikke vært for flyskrekken, skulle han gjerne tatt seg en tur til verdensrommet.

PRAKTISK HJELP: Bønnerommet på Blindern gjør så godt det kan for å gjøre det lettere for muslimske studenter å praktisere religion i en hektisk studiehverdag.

FILOSOFIENS VEIKRYSS: For Mori Diakite, masterstudent i filosofi, er det viktig å basere religiøs tro på fornuft. Han mener vitenskap og religion møter hverandre i filosofien.

ligheten for at universet tilfeldigvis ga liv til Jorda er så liten, er det mer sannsynlig at universet har en skaper enn at det *ikke* har det. Ergo skapte Gud universet.

– Fra og med opplysningstiden har kirken blitt utfordret av vitenskapen. Nå er rollene snudd fordi det har kommet nye argumenter på banen, sier Saugstad.

Fininnstillingsargumentet appellerer til rasjonalitet – et element som tradisjonelt har vært reservert ateistene. Saugstad mener, på lik linje med Mori Diakite, at teistene – de troende – ved å bruke vitenskapelige argumenter danker ut ateistenes «sannhetspatent» på forklaringen om universets skapelse.

– Ettersom man verken kan bevise eller motbevise Guds eksistens vil det mest rasjonelle være å innta et undrende standpunkt, sier Saugstad. Uansett hvilket svar man får på spørsmål om det finnes en Gud eller ei, handler det til syvende og sist om et trosstandpunkt, mener han.

– **Men vi** vet ikke at alt som har en begynnelse må ha en årsak, innvender Marit Simonsen. Den tidligere lederen av foreningen Skepsis, en uavhengig kritisk organisasjon,

har lite til overs for vitenskapelige argumenter for Gud. Skepsis' formål er å publisere resultater av kritiske undersøkelser av etterprøvbare fenomener. Riktignok er ikke Gud etterprøvbar, men Simonsen påpeker at foreningen også engasjerer seg i påstander om Gud har hatt en finger med i spillet i den naturlige verden.

– En vannpytt har en begynnelse, men ingen årsak med mening bak. Kanskje universet bare «falt på plass», fortsetter hun.

Like oppgitt blir Simonsen over de som mener at det mest rasjonelle er å stille seg agnostisk – undrende – til spørsmålet om Guds eksistens.

– Det blir som å påstå at man har en usynlig, luktløs drage i garasjen, og så pålegge andre å motbevise det, sier hun.

– Jeg er like agnostisk til Gud som andre er til gnomer, enhjørninger, nisser og alver. De kan også finnes, men jeg gidder ikke gå rundt og tro på dem.

Simonsen finner støtte hos Anders Solli Sal, som nettopp leverte master i filosofi. Filosofien ledet Sal en helt annen retning enn Diakite. Ifølge ham er det slett ikke gitt at vi skal

”Jeg er like agnostisk til Gud som andre er til gnomer, enhjørninger, nisser og alver. De kan også finnes, men jeg gidder ikke gå rundt og tro på dem.

Marit Simonsen, student og tidligere leder av foreningen Skepsis

forstå hvordan universet ble til.

– Dagens troende vil si noe om virkeligheten ved å bruke menneskelige argumenter som egentlig bare appellerer til intuisjonen vår, sier han.

Sal mener intuisjon bare egner seg til å forstå ting som skjer i den menneskelige verden, ikke mer. Den er ubrukelig for å forstå universets opprinnelse.

Er Gud med andre ord et enkelt svar på et vanskelig spørsmål som vitenskapen ikke kan svare på enda?

Diakite rister energisk på hodet der han sitter i kantina.

– Det er ikke slik at man mister troen sin fordi man aksepterer vitenskapelige forklaringer, sier han.

For ham er religion tvert imot en motivasjon for å grave stadig dypere, og lære stadig mer. Jo mer man forstår virkeligheten man lever i, jo nærmere vil man komme Gud, mener han.

– Det er obligatorisk innenfor islam å søke både religiøs og sekulær kunnskap. Men det har mange muslimer glemt.

magasin@universitas.no

” Denne konfliktfylte situasjonen hadde en naturlig tiltrekningskraft på meg da jeg tok bildet under Oslo Pride Parade i sommer. Flere av paradedeltakerne lot seg hisse opp av mannen med plakaten, blant annet han med fingeren. – La ham være i fred, var det noen som ropte da en gjeng dyttet til mannen med skiltet. Etter det valgte de fleste å ignorere ham. Jeg var selv i tvil om jeg burde ta bilder av ham og gi ham oppmerksomhet, eller om også jeg burde la være.

HANS DALANE-HVAL fotograf

utenriksredaktør: **Ingri G. Berge**
ingrigb@universitas.no 405 51 189

UTENRIKS

U-landstendenser på greske universiteter

FINANSKRISEN: Mens noen universiteter konkurrerer om plassene øverst på verdensrangeringen, har finanskrisen gitt «u-landstendenser» hos greske universiteter, melder Greek Reporter. Nå har det ført til en klagesang fra greske rektorer:

– Vi er ansvarlige for et universitet som ikke engang kan utføre et minimum av sine oppgaver, uttalte Theodore Fortsakis, rektor ved Universitetet i Aten.

En annen rektor, for det Nasjonaltekniske universitet i Aten, mener han står overfor et ikke-ek-

sisterende budsjett, og melder om at han ikke engang kommer inn på kontoret sitt, ettersom universitetet er okkupert.

– Vi pleide å ha 240 administrative ansatte, og nå mangler vi 180 av disse, uttalte en tredje rektor, ved Democritus universitet. Han mener universitetet nå har nådd bunnen kvalitetsmessig siden det ble opprettet.

En fjerde rektor, ved Det madeonske universitetet, melder om at forelesningene gjøres stående, på grunn av plassmangel. – Som regel må vi dele klassen i to og gjøre forelesningen to ganger på rad, sa han.

Frykter demokratitrøbbel

POLITISK BÅNDTVANG: Den thailandske militærjuntaen forsøker stadig mer iherdig å kontrollere offentlige samlinger i landet. 18. september ble en rekke studenter og forelesere anholdt etter å ha holdt et offentlig forum om demokrati, melder University World News. Forumet het «Utenlandske diktatorers fall», og ble holdt på Rangsit campus ved Thammasat Universitet. En halvtime etter start ble deltakerne avbrutt av at dusinvis av politi og militæroffiserer intervenerte. Etter militærkuppet 22. mai har politiske samlinger på mer enn fem per-

soner vært forbudt i Thailand.

I en skriftlig begrunnelse, forklarte militæret at forumet kunne «ødelegge myndighetenes forsøk på å fikse nasjonale problemer» og skape «rifter i samfunnet». General Prayuth Chan-ocha, som nå er Thailands statsminister, uttalte fredag at myndighetene verken brukte vold eller arresterte deltakerne. Myndighetene ba deltakerne ikke snakke om demokrati eller valg akkurat nå, da dette ifølge generalen ville stikke kjepper i hjulene for det pågående forsoningsarbeidet.

Tvinger russarane til patriotisme

Brutalt: Statsuniversitetet i Moskva vart bygd av straffangar, i såkalla Stalin-gotisk stil. No må russiske ungdommar læra å heidra eit nytt regime

Forholdet mellom Russland og Vesten er kjøligere enn på lenge. Heime legg russiske styresmakter stadig nye planar for å oppdra ungdommen til å verta gode patriotar.

Russland

tekst Ingrid Eidsheim Daae

– Ideen om å undervisa i patriotisme luktar sterkt sovjetisk og verkar veldig fortidsorientert, seier journalist Ksenia Sjajkhtudinova. Ho er ikkje imponert over framlegget frå det russiske ministeriet for utdanning og forskning.

I juli i år skreiv den russiske avisa Izvestia at ministeriet ville innføra testing av avgangselevar i skulen sine «personlege resultat». Denne nye standarden vil tyda at elevane må visa at dei har russisk borgaridentitet, er patriotiske, respekterer folket sitt og symbola på staten, og dessutan kjenner ansvar overfor Russland.

Det har vorte snakka mykje, og stadig meir, om patriotisme frå Moskva dei seinare åra. I tillegg til framlegget frå juli har politikarar argumentert både for «patriotisk oppdraging» av borgarane, mot spreiding av «anti-patriotisk propaganda» overfor born og for forbod mot kritikk av Sovjetunionen si

rolle i den andre verdskrigen.

I fjor tok president Vladimir Putin sjølv til orde for å få laga eitt, einskapleg historieverk til bruk i russisk skule. Slik vil han sikra at skuleborn får den «riktige» forståinga av historia.

Positivt omgrep

– Omgrepet «patriotisme» er veldig positivt ladd i Russland. Det vert gjerne sett i motsetnad til «nasjonalisme». Ein skal vera stolt, men ikkje sjåvinistisk, forklårer Kåre Johan Mjør, forskar ved Centrum för Russlandsstudier ved Uppsala universitet.

Han seier at nasjonsbyggjing i tradisjonell forstand er vanskeleg i eit multi-etnisk samfunn som det russiske. Terpinga på «patriotisme» frå offentlig hald fungerer såleis som ei breiside til den framveksande etnonasjonalismen.

Langt der ute på høgresida finn

ein haldningar om at Russland er for russarar. Folk som sluttar seg til slike synspunkt meiner gjerne at Russland godt kunne klart seg utan «problemområde» som Nord-Kaukasus, med mangfaldet av folkegrupper som held til der.

Idéar om stordom

I praksis vert også patriotisme-omgrepet likevel ekskluderande, meiner Mjør.

– Ein byggjer ein myte om det russiske og staten som det sentrale i historia, godt støtta av den russisk-ortodokse kyrkja. Dei andre nasjonalitetane får mest vera med som følgje av russisk godheit. Det har ikkje vore klima for å diskutera historia til den russiske staten i post-sovjettida, seier han.

Denne retorikken er mykje brukt av Putin sjølv. Han kalla ein gong Sovjetunionens

Kåre Johan Mjør, forskar ved Uppsala universitet

Researchers' Night Talkshow

Forskerforbundet ved Universitetet i Oslo og Høgskolen i Oslo og Akershus inviterer til talkshow om forskning.

Sosiolog, artist og skribent Kjetil Rolness (bildet) er vert.

Blant gjestene er noen av Norges fremste forskere:

Thomas Hylland Eriksen, Johan Moan, Petter Aaslestad, Jorunn Sundgot-Borgen og Anja Beate Sletteland.

I tillegg kommer Nina Kristiansen fra forskning.no.

Tid: Fredag 26. september kl 17.30-19.30

Sted: Universitetet i Oslo, Gamle festsal i Urbygningen på Karl Johan

Etter talkshowet blir det mingling og fingermat og vin i Domus Bibliotheca.

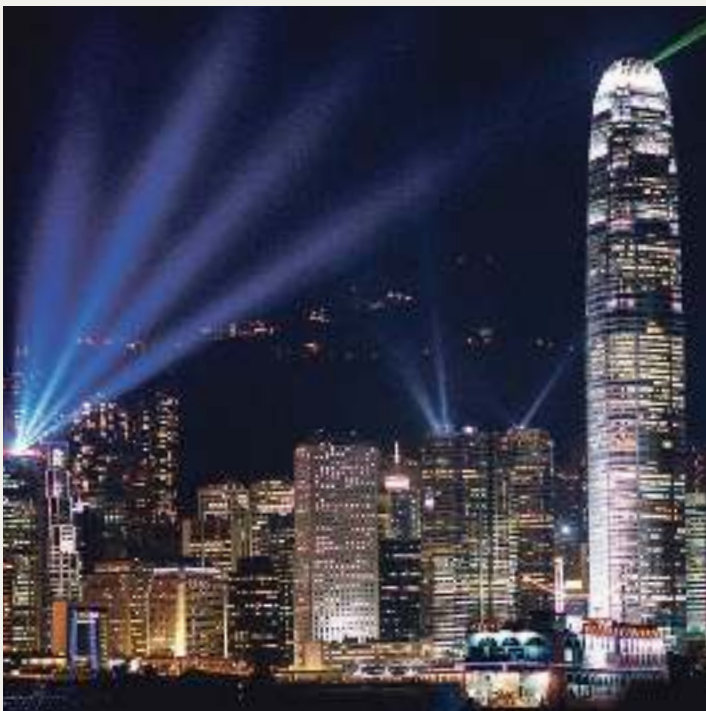
www.forskningsdagene.no
www.forskerforbundet.no

før dei slepp inn gjennom dørane.

FOTO: TOBIAS GÜNTHER/WIKIMEDIA COMMONS

Glansbilde: Kinas lillebror, Hong Kong, viser seg fra sin beste side, men bak fasaden er realiteten en annen. FOTO: BARBARA WILLI/FLICKR

Melding hjem fra Hong Kong

Benedicte Elisabeth Bjerknes,
journalist i Universitas

Demokrati med bismak

Jeg står på t-banen fra Hong Kong Island til Kowloon. Rundt meg vrirler det av kinesere. Vi står så tett at jeg er sikker på hva naboen hadde til lunsj. Stereotypisk nok, så må jeg innrømme at jeg føler meg ganske høy med mine 167 centimeter.

Turen tar kun 5 minutter i en høyteknologisk t-bane. Alt går fort i Hong Kong. Det sies at dersom banen er 3 minutter forsinket blir folk rabiate. Banen er *aldri* forsinka.

Tankene mine avbrytes av en dame som irritert forteller at det er disse «fastlands»-kineserne, såkalte «mainlanders», som er skyld i all køen på banen. Men det er ikke bare køen som skaper irritasjon over mainlanders-ene hos den alminnelige Hong Kong-kineser. Mainlanders-enes invasjon er en del av et større politisk bilde, som handler om innflytelse i Hong Kong.

Mainlanders-ene vil nyte mer liberale omgivelser og hvalfarter derfor til Hong Kong. Det kinesiske turisttallet er enormt, presset på boligmarkedet øker og prisnivået stiger som et resultat av sterk kinesisk kjøpekraft.

Ikke minst sprenger mainlanders-ene opptakslistene til de ettertraktete Hong Kong-universitetene. Det gjør det vanskeligere for Hong Kong-kineserne å komme inn. Alt dette ligger som et bakteppe til de pågående demonstrasjonene.

Hovedårsaken til de siste protestene er at Kina strammer inn grepet før valget i Hong Kong i

2017. For at Hong Kong-kinesere skal kunne stille til valg må de nå godkjennes av en komité ved alminnelig flertall. Majoriteten av denne komiteen er Beijing-lojale, og aktuelle kandidater må «elske Kina». Mange Hong Kong-kinesere og flere eksperter hevder dette begrenser demokratiet fordi man kun kan stille til valg dersom man sympatiserer med myndighetene i Beijing.

Alle, unntatt ett universitet i Hong Kong, sier at det ikke blir ført fravær nå som studentene har gått til streik. Studentene planlegger å streike i en uke for å markere sin misnøye med Beijing. Ikke å møte opp i timen kunne ellers ført til at en student ikke får ta eksamen.

Videre har mer enn 500 akademikere og universitetsansatte signert en uttalelse hvor de støtter pro-demokrati-bevegelsen. Det er et tydelig signal, og en direkte støtte til demonstrasjonene.

I lys av det demokratiske underskuddet er det lettere å forstå irriterte kommentarer på t-banen, sinte studenter og avvisende blikk når undertegnede feilaktig blander mainlander og Hong Kong-kineser.

Demokratiaktivisten Alan Wong sier til NRK at dersom valget i Hong Kong var som en meny på restaurant, ville det bli som om man kun kunne velge kylling, kylling eller kylling. Hva gjør man da om man ikke vil ha kylling?

«Det vert færre og færre arenaer for kritisk refleksjon kring Russland si historie og samtid. Akademiske institusjonar vert arenaer for ideologiproduksjon og patriotisme.»

Kåre Johan Mjør, forskar ved Centrum för Rysslandsstudier ved Uppsala universitet

fall «den største geopolitiske katastrofa i det 20. århundert», og har mange gonger åttvåra mot at heile den stolte, russiske føderasjonen kan koma til å gå i oppløysing utan ordentleg styring.

– *Kva vert konsekvensane av utviklinga?*

– Det vert færre og færre arenaer for kritisk refleksjon kring Russland si historie og samtid. Akademiske institusjonar vert arenaer for ideologiproduksjon og patriotisme, seier Mjør.

Historie på bestilling

Det manglar ikkje på døme. I vår vart historieprofessor Andrej Zubov sparka frå prestisjeuniversitetet Moskvas statlege institutt for internasjonale relasjonar (MGIMO), etter å ha samanlikna annekteringa av Krim med Hitlers «Anschluss» av Austerrike og Sudetenland i 1938.

Institutt for russisk historie ved Det russiske vitskapsakade-

miet har fått i oppdrag å skriva historia om Novorossia, området i Aust-Ukraina, inkludert Krim, der konflikten står i dag. Mjør ventar seg ikkje nokon kritisk omgang med fakta på ein slik arena. Slike «bestillingsverk» er vanlege, meiner han.

Dersom patriotisme vert eit krav for å få vitnemål på vida-regående, ein føresetnad for å komma seg vidare til studiar på høgare nivå, vil det innskrenka den akademiske fridomen ytterlegare, trur Mjør.

– Sjølv om han vil finnast på papiret, vil det ikkje liggja til rette for å stilla kritiske spørsmål. Putin er heller ikkje ein mann som meiner at politisk diskusjon er noko mål i seg sjølv, seier han.

Fiktiv fridom

Sjajkhutdinova på si side trur ikkje at framlegget om patriotisme-testing vil få store konsekvensar.

– Eg trur framlegget vil verta implementert. Men på grunn av byråkratiet, late elevvar og fordi det er heilt latterleg, reknar eg med at det vil verta trekt tilbake etter ei stund, og uansett aldri vil verta teke seriøst, seier ho.

Jekaterina Vasiljeva, masterstudent i kulturstudier ved Statsuniversitetet i Moskva, synest framlegget om patriotisme-testing er tåpeleg, men heller ikkje ho er ikkje særleg uroleg.

– Eg trur ikkje dette vil verta som då foreldra våre måtte pugga marxist-leninistisk teori for å koma inn på univeristetet, seier ho.

På spørsmål om framtida for russisk akademia feller ho likevel ein knallhard dom.

– Eg trur ikkje dette vil påverka korkje den russiske akademiske fridomen eller ytringsfridomen på nokon måte, for slikt har ikkje eksistert i Russland. Korleis kan ein då øydeleggja det?

kulturredaktør: **Eirik Billingsø Elvevold**
e.b.elvevold@universitas.no 480 98 064

reportasjeredaktør: **Vilde Sagstad Imeland**
vildesi@universitas.no 993 51 017

KULTUR

Drapet skyldes ape

DYREDRAP: Sjimpanser er blant våre aller nærmeste slekninger. Vi har derfor en del fellestrekk. Blant dem er bruken av morderisk vold mot egen art. New York Times melder at en ny omfattende studie av sjimpansevold har skapt rabalder med sine konklusjoner. Forskerne hevder nemlig at sjimpanser er iboende voldelige.

Det er ikke vanlig for dyr å gå til

brutale angrep på sine artsfrender. Apevold har dermed vært interessant på grunn av sin overføringsverdi til mennesker. Og mennesker blir det debatt av. Tidligere har sjimpansevolden blitt forklart med menneskelig innblanding. På 1960-tallet hevdet forskere at primatene var snille og greie, helt til mennesker begynte å dele ut bananer. Nå har denne teorien fått seg en på tygga. Den ferske studien viser, ifølge forfatterne, at de dreper hverandre uansett.

FOTO: MIKHAIL ESTEVES/FLICKR

Førstemann: Ida Irene Bergstrøm (t.v.) fortsetter umiddelbart diskusjonen med Peder Kjøs (t.h.) i etterkant av kjønnsdebatten på Litteraturhuset.

Idealmannens bakmenn

Middelklassens idealmann er fri, empatisk og fredelig, men ikke nødvendigvis representativ.

Kjønnsdebatt

tekst Eirik Billingsø Elvevold
foto Hans Dalane-Hval

– I fremtiden vil økologien ha gått rett i dass. Kvinnene flokker seg derfor rundt alfa-mannen med øksa i hånda. Vi betagutta derimot, vi sitter vel og snakker om mannsrollen, sier

Peder Kjøs til latter fra en fullsatt sal på Litteraturhuset.

Det er fredag og stipendiaten fra Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo (UiO) runder med det av kveldens paneldebatt. På initiativ fra Samfunnsvitenskapelig fakultet ved UiO, har han sammen med fire andre eksperter jaktet på den norske idealmannen. Arrangør og dekan

ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Fanny Duckert, forklarer at målet med «Bill. Mrk. Supermann» var å sette ulike forestillinger om den moderne mannen på agendaen.

– Konseptet «idealmannen» brukte vi for å få oppmerksomhet rundt arrangementet. Det er spennende å se hva folk assosierer med denne ideen, sier Duckert.

Alt unntatt vold og sex

Etter en sprikende debatt, som vandret innom alt fra porno til skivebremsen på barnevogn, er assosiasjonene mange, men konklusjonene få. Peder Kjøs mener

mannsidealene i Norge er så mange og fleksible at de mister sin begrensende effekt.

– Som norsk mann er du kul uansett hva du gjør, så lenge du ikke kjøper sex eller bruker vold. I Norge har vi nulltoleranse for vold og fokus på empati. Det blir kulturelt vanskelig. Før var ingen opptatt av hvordan kvinnen følte det, men nå er hun likeverdig.

Selv om Duckert anerkjenner at akademikere som Kjøs står sentralt i skapelsen av mannsdealer, er hun usikker på om resten av befolkningen er enig med ham.

– Det er helt sikkert mange andre idealer der ute enn de som ble presentert på debatten. Det var jo den velutdannede og etablerte middelklassen som uttalte

«Som norsk mann er du kul uansett hva du gjør, så lenge du ikke kjøper sex eller bruker vold»

Peder Kjøs, spaltist og stipendiat på Psykologisk institutt ved UiO

Lukt på meg, kjære

TUNGETRIKS: Mennesker er ikke så glad i spytt, men elsker å kline med hverandre. Hvordan kan det ha seg? Kyssing er bare en unnskyldning for å snuse nærmere på en eventuell partner, melder forskning.no. En evolusjonær studie utført av Rafael Wlodarski, postdoktor ved Oxford University, viser at et kyss er den perfekte unnskyldning for å teste en

persons feromoner eller duftsignaler. På tross av smittefaren ved å blande spytt på den måten, har kyssets for-deler utveid risikoen for sykdommer. Studien til Wlodarski viser også at kvinner er mer selektive enn menn. De tenner mest på menn som signa-liserer gode gener og foreldreevner, og når kvinner har eggøsning, blir det første kysset viktigere enn el-lers. Under selve kysset er mannens kroppslukt og ånde de mest avgjø-rende faktorene. Wlodarski mener

FOTO: WALT STONEBURNER/Flickr

kvinner er mer kresne fordi sex kan føre til at de må føde, mens mannen kan velge å stikke av – med sin dår-lige ånde.

Ukas dikt

Jeg kommer hjem

av Liban Fouad Mohamed

På den andre siden av verden ved verdens ende under havets dyp i fjellet med vulkaner, bare rop navnet mitt, så kommer jeg du seiler meg til stupet der du holder meg fast

der du padler meg overalt og jeg kjenner leppene dine jeg følger svakheten din nøye når du gråter, renner tårene mine når du ler, er lykken min enestående jeg holder mitt løfte for deg, min plikt bare kall på meg, så kommer jeg

Bill. Mrk. Supermann

■ Kjønnssdebatt arrangert av Samfunnsvitenskapelig fakultet ved UiO i forbindelse med Forskningsdagene

I debattpanelet:

- Peder Kjøs, stipendiat ved Psykologisk institutt og spaltist
- Bente Træen, professor ved Psykologisk institutt og sexolog
- Thorgeir Kolshus, første-amanuensis ved Sosialantropologisk institutt og spaltist
- Aslak Nore, skribent og forfatter
- Ida Irene Bergstrøm, skribent i tidsskriftet Fett og forskningsjournalist

seg på Litteraturhuset.

Myke verdier

Skribent og forfatter Aslak Nore er enig at det finnes nordmenn med andre idealer.

– Det Kjøs sier stemmer på én måte, men sexkjøp og vold er mer utbredt enn man tror. Det finnes folk der ute som tenker annerledes enn middelklasse-mannen.

Nore har inntrykket av at mannlige akademikere, som ofte er de som ender opp med å de-battere mannsidealet, har spesi-elt myke verdier.

– Jeg husker jo noen fra min tid på Blindern, sier han og ler. – De kunne gjerne sitte og disku-tere mensmen sine.

Thorgeir Kolshus, spaltist og førsteamanuensis ved Sosialan-tropologisk institutt på UiO, me-ner det er positivt hvis middel-klassen kan spre myke verdier til resten av samfunnet.

– Hvis middelklassemenn har sørget for et samfunn med min-dre vold, synes jeg vi fortjener et klapp på skuldra.

Kunstig kontrast

Ida Irene Bergstrøm, skribent i tidsskriftet Fett og forsknings-journalist, mener Kjøs presen-terer en spissformulert sannhet. Uavhengig av idealer ser hun en kontinuitet i at vold er knyttet til menn. Hun tror neppe det er tilfeldig at «Bill. Mrk. Super-mann» trekker flere menn enn arrangementer som «Menn mot voldtekt».

– Det er fremdeles hovedsak-ligg menn som utøver fysisk vold. Panelet snakket om røffe inn-vandermenn og om æreskultur som en motsats til sine egne idealer, men norske menn ban-ker også konene sine – på tvers av klasse, sier Bergstrøm.

e.b.elvevold@universitas.no

Tre på Bl

1. Hva tenker du på som maskuline egenskaper?
2. Hvilke maskuline egen-skaper bør vi styrke?

Wenche Brandal (26)
Master i revisjon og regnskap

1. Selvsikkerhet, barskhet og ambisøsitet.
2. Jeg synes likestillingen har gått litt for langt, og er litt for at menn er menn. Han burde være en handy, frempå og barsk fyr som vil noe i livet.

Julie Söderström (23)
Utvekslingstudent i markedsføring

1. Beslutsomhet og dominans.
2. Det burde bli mindre dominans, men mer beslutsomhet. Jeg kunne tenke meg å være mer beslutsom.

Emmah Furaha Msuya (22)
Bachelor i finans

1. Egoisme og røffhet.
2. Det er viktig å finne en balanse mellom maskuline og feminine egenskaper.

MIN STUDIETID

tekst Ingrid Elise Gipling
foto Nicolay Woldsdal

■ **HVEM:** Mahmood Amiry-Moghadam

■ **STUDETERE:** Medisin ved Universitetet i Oslo

■ **NÅR:** 1989–1996

■ **AKTUELL MED:** Professor i medisin ved UiO, menneske-rettigheitsforkjemper og leder i Iran Human Rights. Har blitt kåret av VG til et av Norges ti skarpeste hoder.

Brøt ut i gang-sang

– Vil du ha en kopp kaffe? Jeg kan ikke love at den er noe god.

Mahmood Amiry-Moghadam smiler vennlig og viser vei inn på kontoret sitt på nybygget på Domus Medica. Flertallet av rommene i den smale, gråmalte gangen er fremdeles tomme, men Moghadams kontor er både ryd-dig og lyst. En bunke barneteg-ninger ligger på skrivebordet og venter på å bli hengt opp.

Legen, professoren og men-neskerettighetsforkjemperen Moghadam kom til Norge som kvoteflyktning med familien som tenåring. Planen var å reise tilbake til hjemlandet Iran etter hvert som tilstanden roet seg.

– Jeg ville bruke tiden min i Norge på noe jeg kunne benytte uavhengig av bosted. Vi var inn-stilt på at det iranske regimet skulle endre seg og at vi skulle til-bake, forklarer Moghadam.

Bakgrunnen har satt sine spor. Han ble tidlig politisk aktiv, og deltok på demonstrasjoner og debatter på Frederikke i studieti-den.

– Emosjonelt sett hørte jeg nok hjemme på Det samfunnsviten-skapelig fakultet. Der kunne man diskutere samfunnsproblemer og engasjere seg i norsk politikk, men det var jo helt andre problemstil-

linger enn de jeg var opptatt av, sier han med et lite sukk.

Studentdebattene på Blin-dern tilfredsstilte ikke den unge problemløseren. Han savnet å se resultater av sitt politiske enga-sjement.

– Jeg ville redde verden hver eneste dag, og tenkte at jeg har mer å bidra med enn å bare dis-kutere hva som foregår i en celle, sier Moghadam.

Den ferske legestudenten brukte så mye tid på å engasjere seg i verdensproblemer at det nesten gikk ut over studiene. Han manglet studieteknikk og var ikke særlig organisert.

– Jeg var nok aldri noen god lesesalstudent, men jeg var en veldig god pausepartner. Jeg satt jo alltid i kantina mellom foreles-ningene, aldri på lesesal. Jeg leste heller om kvelden.

Selv om han var en skipper-taksstudent til å begynne med, kan han seg alltid i mål.

– Taktikken min de første to årene ble å døgne de siste ukene for å komme gjennom hele pen-sum. Vi var en liten gjeng som flyttet inn på lesesalen sammen, sier Moghadam.

Som studentstipendiat publi-serte Moghadam vitenskapelige artikler og gikk på kongresser.

Gruppen han var en del av drev med revolusjonerende forskning på vannkanaler i hjernen. Disse spiller en viktig rolle ved hjerne-slag, og det ga mersmak å se at forskningen han drev med hadde konkret nytteverdi.

En søndag i sommerferien i -91 stod han på laben og kikket ned i et mikroskop. Han var 20 år gammel da han for første gang skjønnte at han kikket ned på noe ingen andre hadde sett før. Han jobbet med helt nye forsknings-resultater.

– Det var ikke noe veldig stort, men jeg skjønnte at jeg hadde fun-net fram til kunnskap ingen andre hadde funnet før meg. Jeg gikk ut i gangene og begynte å synge. Det er virkelig den beste følelsen jeg kan ha, sier Moghadam.

Selv om han synes forskning er spennende, er det først og fremst menneskerettighetsar-beid han virkelig brenner for. Han tror mange undervurderer seg selv når det gjelder evnen til å påvirke.

– Vi kan ikke late som vi ikke ser, bare fordi vi tror vi er for små til å gjøre noe. Det er likegyldig-het som gjør at vi lever i en urett-ferdig verden.

Ingrid Elise Gipling

magasin@universitas.no

anmelderredaktør: Magnus Newth
mgnewth@universitas.no 404 70 501

ANMELDELSER

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no				Radio Nova	
Mandag		Tirsdag		Fredag	
06.00: Democracy Now! 07.00: Frokost 09.00: Novarkivet 10.00: Das Kapital 10.30: Novamusikk 11.00: A-lista 12.00: Novamusikk 19.00: Bra Trommis 20.30: Sort Kanal 21.30: Lillesalen konsertserie 22.00: Overkill 23.00: Rolige Vibber 23.30: Électronique 00.00: Fri Form Radio		06.00: Democracy Now! 07.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur 10.00: Vitenselskapet 10.30: Grenseløst 11.00: Teknova 11.30: Novamusikk 21.30: Dag for dag		11.00: Novamusikk 16.30: Snakker ikke norsk 17.30: Novamusikk 19.00: Kvegels 20.30: Country Barn 21.00: Spillmatic 22.00: Funkiga Timmen 23.00: Neu	
Onsdag		Torsdag		Lørdag	
06.00: Democracy Now! 07.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur 10.00: Tekstbehandlingsprogrammet		06.00: Democracy Now! 07.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur 10.00: Nova Noir 12.00: Det Fiktive Selskab 17.00: Ærlig talt		06.00: Democracy Now! 07.00: Frokost 09.00: Skumma Kultur 10.00: Opplysningen 99.3 11.00: Nyhetsfredag 12.00: Radiotjenesten 12.30: Skallebank 13.00: Novamusikk 19.00: Nova Nedstrippa 20.00: Goodshit 21.00: Nova Amor 22.00: Dub Dubhead 23.00: XO Hiphop	
Søndag					
01.00: Novanatt 09.00: Best of Frokost 11.00: Novamusikk 16.00: Reservebenken 17.00: Lillesalen konsertserie 18.00: Pils og plater					

Plater:

Lerchens nye fjær

Om Lerches inspirasjon til å skrive *Please* var en konsekvens av fjorårets brudd med kona, har han kanskje selv et ambivalent forhold til albumet. Musikalsk sett, kan det derimot virke som noe av det bedre som har skjedd ham.

Please
Av: **Sondre Lerche**
Plateselskap: **Mona Records**
Sjanger: **Pop**

Mattias Tellez – som deler på produsentjobben med Kato Ådland og Lerche selv – blir dog noe overivrig bak spakene ved enkelte anledninger. Særlig på platas siste spor, «Logging off», blir det litt vel i overkant med effekter, klangbruk og kutting som toppes av en ganske slitsom saksofon.

Please er ikke noen bransjevelter av en plate, men overgår forventningene på mange måter. Den mangler de helt geniale hittene, men samtidig virker nesten ingen ting som unødvendig platefyll. Det er gjennomført og gjennomtenkt. Lerche har utviklet seg i positiv forstand, og samtidig som han vil kunne tilfredsstille sine gamle fans, vil han også kunne overraske de som måtte mene at han kun hører hjemme i dommerstolen på *The Voice*.

Fredrik Scholze
anmelderredaksjonen@universitas.no

Flink bisk

For første gang på syv år slipper Kim Hiorthøy soloalbum – det fjerde i rekken. Det betyr imidlertid ikke at det har vært stille rundt multikunstneren. Porteføljen hans taler mer for ham enn han velger å gjøre selv. Han har designet flere hundre platecover, blant dem de fleste i Motorpsychos katalog. Han står bak coverfoto for artister som John Olav Nilsen & Gjengen, Lindstrøm og Razika. Illustrasjonene hans pryder Erlend Loes bøker om truckføreren «Kurt», og han har publisert verk som forfatter, filmfotograf og fotokunstner. Og ikke minst som musiker.

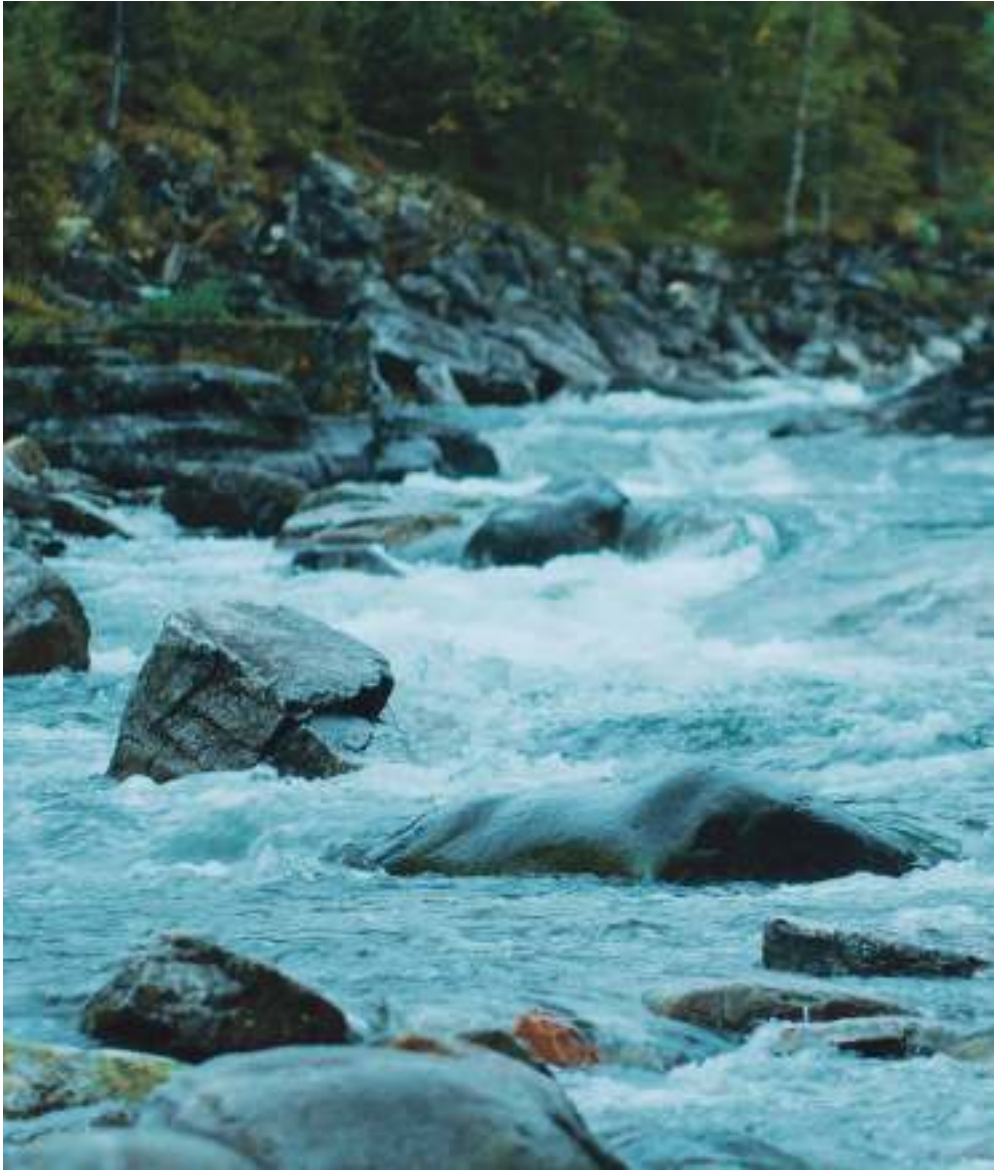
Dogs
Av: **Kim Hiorthøy**
Plateselskap: **Small-town Supersound**

fra moderne musikk. Tidvis kan skiva sende tankene i retning Stina Nordenstam, Jenny Hval eller Ulver – både glimtvis musikalsk og i kraft av sin lekenhet. Men – når man først får *Dogs'* lydlandskaper lenger under huden står den stødig uten verken referanser eller sammenligninger.

Er det jazz? Elektronika? På *Dogs* er bakgrunnen for hva Hiorthøy har gjort like lite viktig som sjangeren det hører hjemme i. I en drøy halvtime setter *Dogs* premissene for sin egen eksistens. Den som lytter belønnes i økende grad for hver gjennomlytting. I Kim Hiorthøys univers finnes det ingen grenser mellom musikk og kunst. Heldigvis.

Pål Sindre Brunstad
p.s.brunstad@universitas.no

Film:

Motstand: I *Mot naturen* er vi med Martin (Ole Giæver) over alt; når han plumper i gjørma og sitter fast, når han tisser

Ektefølt om eks

Ole Giæver gir oss en manns usensurer-te betraktninger om eksistensielle tema i *Mot naturen*. Det er et usminka portrett av det lille mennesket med store tanker, og Giæver lykkes utmerket med å lage en både morsom og trist film om menneskesinnets synder og sorger.

Giæver selv spiller rollen som familiefaren Martin. Han er trøtt av en tilværelse som er gjennomsyret av rutiner og forutsigbarhet. Derfor søker han naturopplevelsene og svar på de store spørsmålene. Martin leder tankene hen på løytnant Glahn i Hamsuns naturroman *Pan*. Natur og kvinne blir en symbiose i hans sine erotiske fantasier, på jakten etter nærheten han ikke opplever i sitt eget liv. Men virkeligheten og hverdagen inntar ham, selv i skogen. Han unnslipper ikke

tankene sine, og det gjør heldigvis ikke vi heller. Gjennom voiceover-grepet gir Giæver oss ufiltrerte og vittige betraktninger om eksistensielle temaer. Filmen er en fremstilling av individets ensomhet i de tanker man ikke deler med noen.

Martin er mye naken, han viser oss alt. Han er der alene, men vi er fullstendig med ham. Vi er med ham når han plumper i gjørma og sitter fast, når han tisser på seg, når han fantaserer om nærhet og sex, og når han ukritisk synger Alphavilles «Forever Young», uvitende om at vi ser ham og synger med. Dette er den usensurererte versjonen vi alle er når ingen ser oss.

Det realistiske ved Martins karakter er noe av det som gir filmen en strålende sjarm. Vi ler med ham. Samtidig gir filmen også en vedvarende følelse av dyp

«Martin er mye naken, han viser oss alt»

Bli snekker

Hvem: **Du som studerer**

Når: **Nå!**

Petter Fløttum, nettredaktør

Ukas anbefaling

Hopp av og begynn på nytt

Når du sitter på lesesalen eller med nesa i 100 bøker rett før eksamen, hvor ofte tenker du «hva er det jeg driver med»? Vet du hvem som ikke sitter og leser til eksamen nå? Snekkere, og elektrikere. Vet du hvorfor? Fordi de har skjønt ting. De har skjønt det samme som regjeringen og NHO påstår de har skjønt: for mange studerer dritt. Vet du hvor mange

lingvister som trengs for å skru inn ei lyspære? Nei, ikke de heller. Men det trengs bare én fornuftig person for å få det til. Fortvil ikke, det er aldri for sent. Det har blitt lovet yrkesfagløft og det jobbes for flere lærlingplasser. Hopper du av nå og begynner på yrkesfag, har du fast, meningsfull jobb før du rekker å analysere morfologien i ordet av det.

Skal vi danse?

Hvem: **TV2 med kjendiser**

Hvor: **TV**

Når: **Igjen**

Eirik Billingsø Elvevold, kulturredaktør

Ukas advarsel

Skal vi slutte?

«Dommer Toni Ferraz ble rørt av André Villas wienervals, som fortalte en personlig historie.» Å gud. Det har begynt igjen. Nok en gang har norske «kjendiser» satt på seg dansesko og brettet seg selv utover TV-skjermen din.

Håpet om et nytt år i rampelyset lever i øynene deres. Gjennom

uendelig lange og tomme intervjuer forsøker de å vinne hjerter i norske hjem. Presser seg selv til det såkalte «ytterste» når tiden er inne for å gå på dansegulvet. Programmet er nesten så teit at det blir bra, men bråbremsen like før. *Skal vi danse?* er utformet som et spørsmål nettopp fordi svaret er nei.

Bok:

Skambelagt: Hva gjør man når man finner ut at en du er veldig glad i har blitt dømt for landssvik?

Egenterapi mellom to permer

Ida Jackson gir oss en mulighet til å snakke om den skambelagte delen av Norgeshistorien.

Ved en tilfeldighet fikk forfatter Ida Jackson vite at morfaren hennes, Per Pedersen Tjøstland, ikke bare sympatiserte med nazistene – han var også SS-mann, aktiv deltaker i Tysklands angrep på Sovjetunionen, og senere redaktør i det nasjonalsosialistiske tidsskriftet Germaneren. Etter krigen ble han dømt til fengsel for landssvik. Jackson opplevde morfaren som en av de tryggeste voksenpersonene i hennes oppvekst. I *Morfar, Hitler og Jeg* går hun til bunns i morfarens historie. Det gjør hun på friskt og ærlig vis.

Fem år har gått med til å ferdigstille boken om morfarens deltakelse i 1900-tallets største folkemord. Den er skrevet med en blanding av kjærlighet og sinne, og de motstridende følelsene som følger når man oppdager at en man er så glad i har utført så grusomme handlinger. Jackson skriver om skammen som har preget familien, om morfarens tid som aktiv frontkjemper og nasjonalsosialist, og om hans skildringer av jødeslakting.

Jackson er ikke redd for å by på seg selv, og en av bokens største styrker ligger i hennes egen skamløshet rundt temaet. Hun har selv vært politisk aktiv i ungdommen, ytterst til venstre. Det fører til fruktbare og tungtveiende refleksjoner rundt politisk engasjement og motivasjon. Forfatteren har dessuten gjort et svært grundig kildearbeid sammen med sin mor.

Morfar, Hitler og Jeg

Av: **Ida Jackson**

Forlag: **Aschehoug**

Noe av informasjonen har hun fått fra morfaren selv, gjennom hans skriverier i Germaneren. Dette uhyggelige stoffet bruker hun til å prøve å forstå morfarens rettferdiggjøring av sine handlinger. Ikke på noe tidspunkt forsøker Jackson å forsvare morfaren – tvert i mot. Hun elsker ham, men tar sterk avstand fra alt han stod for ideologisk.

Morfar, Hitler og Jeg tar utgangspunkt i historien om Per Pedersen Tjøstland i et forsøk på å forstå og håndtere ekstremisme i dagens samfunn. Den er en effektiv oppvekker, som minner oss på at ekstremisme og rasisme ikke bare er forbeholdt mennesker som er langt unna oss. Kreftene som fikk Jacksons morfar til å melde seg inn i SS er fremdeles rundt oss, men det er vanskelig å snakke om i offentligheten. Ida Jackson tør likevel. Gjennom *Morfar, Hitler og Jeg* gir hun oss en mulighet til å fordøye den ubehagelige og skambelagte delen av Norgeshistorien. Det skal vi være glade for at hun gjør.

Ingrid Elise Gipling
i.e.gipling@universitas.no

Kulturkalender

ARKIVFOTO: ESKIL WIE

Elvelangs: Kultur langs Akerselva.

25 Tor

Elvelangs i fakkellys

En klassiker. Om du har gjort dette før eller ei, ta med venner og gå nedover Akerselva denne torsdagskvelden. For hver tiende meter er det satt opp fakler langs elven og i høstmørket blir det hele over middels idyllisk. I tillegg til fakler er det også forskjellige kulturelle innslag langs veien. **Langs Akerselva, 20.00**

26 Fre

Film

CERN, Den europeiske organisasjonen for kjernefysisk forskning, er 60 år i år og i den forbindelse viser Cinemateket dokumentarfilmen «Partikkelfeber» på stort lærret. Dokumentarfilmen er et forsøk på å forklare ikke bare selve den gigantiske partikkelakseleratoren, men også hva det er forskerne ønsker å oppnå ved å gjenskape The Big Bang. Ansatte og studenter ved UiO får billetter til medlemspris. **Cinemateket, 18.00**

02 Tor

Oktoberfest

De to første ukene i oktober blir Chateau Neuf en utstrakt del av forbundsrepublikken Tyskland. Du finner din plass på langbordet, og skulder mot skulder sitter du med din sidemann og hiver innpå i timevis. Dagfylla er som kjent best. **Chateau neuf, fra 15.00**

04 Lør

Rullende festival

Rullende café presenterer rullende festival. Den lille caféen på hjul tar det et steg videre, og har allerede fem navn på blokk. Sjekk ut arrangementet deres på facebook for nærmere oppdatering på hvor og når. Under hver konsert vil det bli mulighet for å donere penger og nominere hvor pengene skal gå. Det serveres kaffe, te, boller, kaker og hjemmelagede surdeigspannekaker (med hjemmelaget syltetøy). Sjukt trendy. **Rullende adresse, sjekk ut arrangement på facebook**

08 Ons

Forfattermøte

Kjell Askildsen fikk sitt store gjennombrudd med novellesamlingen Thomas F's siste nedtegnelser til almenheten, som Dagbladet i 2006 kåret til den beste norske skjønnlitterære bok de siste 25 årene. Novellenestoren vil bli å møte i samtale med Alf van der Hagen, forfatter og tidligere redaktør i Morgenbladet. Nationaltheatrets Ole Johan Skjelbred leser publiserte og upubliserte Askildsen-tekster. **Litteraturhuset, 19.00**

Gi oss beskjed om arrangementer på epost: **universitas@universitas.no**

på seg, og fantaserer om sex.

FOTO: MER FILM

istens

Mot naturen

Manus: **Ole Giæver**

Regi: **Ole Giæver**

Med: **Ole Giæver**

uro. En manns drømmer og forventninger står tilbake som en skuffet drøm. Som kongeørnen observerer naturen ovenfra, observerer Martin livet sitt og tynges av det han betrakter. Høst-Norges fantastiske bilder rammer inn fortellingen. Det er rent, ekte, kaldt, friskt og vått. Martin puster tungt i den skarpe høstlufta, friker ut og graver seg ned under jorda. *Mot naturen* er et unikt innblikk i én manns brutale tilknytning til hverdagens trivialitet. Filmen er en perfekt tragikomisk balansegang. Giæver mestrer Knausgård-inspirasjonen på en god måte, men han gjør det på drøye halvannen time!

Nina Sofie Pedersen
anmeldelser@universitas.no

Ad notam

Universitas oppsummerer uka

Vil ikke være med i urettferdig rangering

Universitetet i Oslo vil helst slippe å la sin miljøprofil rangeres.

– Det virker noe tilfeldig hvordan de ulike universitetene gjør det, sier Jørulf Brøvig Silde, leder for Grønt UiO.

GreenMetric-rangeringen, som UiO har takket

nei til å være en del av, tar ikke godt nok høyde for investeringer i selskaper som ødelegger regnskog og samarbeid med oljeselskaper, mener Silde.

– Tenk hvis vi plutselig havner på toppen bare fordi vi er gode på sparepærer? Det hadde vært flaut, all den tid alle jo vet at vi har noen ganske store miljøsvin på skogen, sire han til Ad notams seksjon for rangering.

...when you say nothing at all

Leder for Studentforeningen ved BI, Espen Haugen, vil helst ikke si noe om ting. I forrige ukes Universitas kunne han avsløre at de har store planer

om «bygging av et internt samarbeid med studenter i studentforeningen» og at de «holder seminarer om interne samarbeider vi reforhandler med samarbeidspartnere.» Mer kan han ikke si om den saken.

Haugen, som har en bachelor i medieutvikling og journalistikk, har allerede lært seg konsernspråket.

– Vi spår en lysende karri-

ere for ham i Schibsted. Flere folk fra BI som ikke har noen medieerfaring er akkurat det vi trenger for å styrke norsk journalistikk. Vi ser jo hvor bra

konsernledelsene styrer oss gjennom krisen nå. Ja, hurra for medieutviklingsstudier på BI, sier utviklingsredaktør i Ad notam, Tom I. Tanken.

Mer kan vi ikke si om den saken.

You say it best...: SBIO-leder Espen Haugen har store planer for foreningen sin. Det er alt. Mer vet vi faktisk ikke.

Stort etikk takk på UiO, takk

Studentenes og akademikerens internasjonale hjelpefond skrev forrige uke kronikken «Mer etikk på UiO, takk», hvor de argumenterer for at Universitetet skal lage et etisk rammeverk for hvordan de investerer sine penger.

UiO-rektor Ole Petter Ottersen er imidlertid skeptisk til forslaget.

– Vi er også opptatt av etikk, men en egen plan? Neitakk. Vi har allerede tatt et stort etikktak. Men nå begynner jeg å få dårlig tid, klokka tikker. Men fikk du med det siste? Vi har tatt et stort etikttak, men nå goes

the clock igjen. Jeg skal treffe en musikkprofessor. Han er faktisk beat-ingeniør, eller beat-ing., om du vil. Han prater alltid så mye at det fyller hodet mitt, og nå vil han vise meg en eller annen ny

tromme han liker. Men ja, hvor var vi? Jo, stort etikktak. Goes the clock again. Beat-ing. in my head like a big drum, sier han.

All the time in the world: Ole Petter Ottersen avslørte gjennom klesvalget under sin velkomsttale til nye studenter at han er en stor fan av Cape.

Vi spør

av Vilde Sagstad Imeland

I fyr og flamme: Anders Kvernmo Langset, leder av Norsk studentorganisasjon, tenker ikke nødvendigvis at det er noen brannvesentlige forskjeller mellom studenter og andre leieboere.

Brennhett engasjement

Anders Kvernmo Langset, leder av Norsk studentorganisasjon, har blitt en ildsjel etter forrige ukes møte med brannvesenet, og fyrer opp et nytt samarbeid.

Hei, vi har noen oppfølgings-spørsmål til saken fra forrige uke. Først og fremst veldig fint bilde av deg foran brannbilen. Trives du med å være i sentrum, midt i brannesjen?

– Manesjen brannesjen, jeg trives definitivt med å være i sentrum.

Føler du at du brenner inne med noe som du ikke fikk sagt i forrige ukes avis?

– Ganske mye, det er et kontinuerlig arbeid med å få ut informasjon.

Du har ikke noen ytterligere bæbudskap å tilføye?

– Hehe. Vi har stadig nye bæbudskap i NSO

Har du troen på et godt brannmann-sam-arbeid med huseiernes landsforbund?

– Vi har veldig god tro på et godt brannmann-sam-arbeid, ja.

Det er altså ikke fare for intern strid, der dere må drive brann-slokking utad?

– Nei, vi tror ikke. Kanskje vi må drive brannslukking på vegne av studentene.

Når var det at sikkerhetsproble-mene for alvor blusset opp?

– Det har vel vært et pågående

problem. Men det tok for alvor fyr i sommer.

Tenker du at det er noen brannvesentlige forskjeller mellom studenter og andre leieboere?

– Det er nok absolutt det. Studenter bor mer kummerlig og er i større grad utsatt for farlige situasjoner

Det er tydelig at du tenner på sikkerhet, men det er samtidig en fare for at engasjementet ditt slokker. Vil du da vurdere din stilling?

– Det er ingen fare for at engasjementer slokker i NSO.

baksiden@universitas.no

Panto

av Thomas Sørlie Hansen

Rebus

av Håkon Sukuvara

HINT: Patriotisme-testing og stenging av internett.

FORRIGE UKES LØSNING: «Ordentlig fotball på TV igjen». Det skjønnte rebus-traverne Tonje Austrheim, Annette Øveraasen Lindman og Martin Lovøy.

UniversitasQuiz

av Anders R. Erikstad, Simen Braaten og Vegard R. Erikstad
Juniororgesmestere i lagquiz 2013

1. Til hvilken plantefamilie tilhører eikeslekten?
2. Hvilken kommune i Rogaland har et eikeblad i sitt kommunevåpen?
3. Hva heter det store eiketreet i Krødsherad kommune som Jørgen Moe skrev et dikt om i 1865? Noe av det første Naturvernforbundet gjorde var å frede treet, som er omtrent 1000 år gammelt.
4. Hvem mottok denne uka den internasjonale Ibsen-prisen?
5. En tv-serie som vises på NRK i disse dager har en tittel som er undertittelen på et program som har gått på TV2 siden 2001 - hva?
6. Ole Gunnar Solskjær er den fjerde og foreløpig siste nordmannen som har vært trener i England. Hvilke fire engelske klubber har vært trent av nordmenn?
7. I hvilken by foregår mesteparten av MTV-programmet Geordie Shore?
8. Hva het amerikaneren som var første kvinne til å fly alene over Atlanterhavet?
9. Hvilken kjent historisk person ble portrettert på film av Ben Kingsley i 1982? Han vant forøvrig en Oscar for denne rollen.
10. Hvilket årstall? Italia angriper Etiopia, Nürnberglovene blir vedtatt, hovedavtalen mellom LO og NAF undertegnes. Woody Allen og Luciano Pavarotti blir født.

1. Boketamilien
2. Eigersund kommune
3. Den gamle Mester
4. Peter Handke
5. Kampen for tilværelsen
6. Wimbledon (Drillo): Wolverhampton
7. Newcastle upon Tyne
8. Amelia Earhart
9. Mahatma Gandhi
10. 1935